ХҮДӨӨ АЖАХЫГАА ХҮСЭ ЕХЭТЭЙГЭЭР ХҮГЖӨӨХЫН ТҮЛӨӨ!

Үглөөдэр Улаан-Үдэ хотодо Буряад ороной хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн үнгэргэгдэхэнь.

ГАБЬЯАТА АЖАЛААРАА СУУРХАҺАН ТҮРҮҮШҮҮЛДЭ—АЛДАР СОЛО!

Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабрин 21-һээ гарана | № 23 (14349) | 1974 оной январиин 27, воскресени | Сэн 2 мүнгэн

ТҮРҮҮШҮҮЛДЭЛ АДЛЯАР АЖАЛЛАХА

Эхэ ороной бүхы экономи... хүгжэлтэ, совет хүнүү... ажана байдалай ургал... хүдөө ажахые амжалта... гаар хүгжөөһэнһөө ехээр ...лдыдаха гэжэ Л. И. Бреж...в партиин XXIV съезд ...рэ хэһэн элидхэл соогоо ...олон тэмдэглээ һэн. Тии... ажахын энэ шухала ...барида парти, правитель... зүгһөө ехэхэн анха... хандуулагдаһан байна. ...нгаяа хүдөө ажахые ...жоруулха, тэндэ хими ...р хэрэглэхэ, газар һай...руулха мелиоративна ...лмэри үргэнөөр ябуул... үйлэдбэрие тусхай ...элтэй болгожо, то...хохо талаар эдэ жэл...дтэ горитой хүдэлмэри ...дэ. Энээнние манай ...убликынгшье байдал ...рэһээ элеэр хаража боло...

Үнгэрһэн гурбан жэлэй ...шада манай республикын ...дөө ажахыда элдэб ян... 3121 трактор, 2634 ...байн, 2193 ашаанай ав...машина абтаһан байха ... Ондоогоор хэлэбэл, ...да тээхи гурбан жэлэй...һээ арбаад процент олон ...тор, гуша гаран про...нт олон комбайн, хоёр ...хин олон автомашина аб...н жэшээтэй. Мүн энэ ...дэ минеральна утэгжүүл...эрид ехээр абтаһан бай... Капитальна барилгада, ...лиоративна хүдэлмэридэ ...дынхиһаа нилээд ехэ гү...эй болон колхозуудай ...нгэ зөөри гаргашалагдаа. ...э жэлнүүдтэ хүдөө ажа...е электрын элшэ хүсөөр ...гаха хэрэг гол түлэб ...хэгдэһэн байна. Шу... үсхэбэрилхэ гүрэнэй то ...фабриканууд ашаглалга... оруулагдаа, һаалиин ма... комплекснууд бүтээгдэ... захалаа.

Эдэ бүгэдэ республикын ...дөө ажахые хүгжөөхэ ...рото гол тулгуури боло... үтөө. Үнгэрһэн гурбан ...дэ хүдөө ажахыдамнай ...лай улариил тон ехэ хохи... ушаруулһан байна. ...эшье һаань, парти, ...тельствын саг үргэл...е туһаламжаар, хүдөөгэй ... ажалшадай шэн зо...тойгоор хүдэлһэнэй ...аар үйлэдбэримнай ни...эд хүгжэһэн байха юм. ...р тарялан эрхилэлгэ ...ээд һайжаруулагдаа, та...лан үргэдхэгдөө, мелио...тивна хүдэлмэри горитой ...гдээ. Колхоз, совхозуудта ...үүһа малай, шубуудай ...ю олошорһон байна. Тии...ээ хүдөө ажахые сааша... хүгжөөхэ найдамтай ...дэһэ һуури табигданхай.

Газар таряалангай, мал ...лай продукци ехээр ...баха талаар хүдөө ажахын ...рүүшүүн ажалай үльгэр ...шээ харуулна. Жэлһээ ...лдэ ороохо тарянай тог...уритай баян ургаса Му...р-Шэбэрэй аймагай «Искра», Хяагтын аймагай «Родина», Түнхэнэй аймагай ...инэй нэрэмжэтэ колхозууд, «Эрдэм», Саянай совхозууд абана. Кабанскын, «Шергинский» совхозууд, Ивалгын ОПХ болон бусад ажахынууд хартаабхын баян ургаса туйлана. Түнхэнэй аймагай «Восточные Саяны» колхозой механизатор С. Б. Гомбоев жэл бүри куузику һайнаар ургуулна, нёдондо гектар бүриһөө 830 центнер ургаса хуряагаа.

Мал ажалаа хүгжөөхэ талаар нёдондо Яруунын аймагай совхозуудай хүдэлмэришэд, колхознигууд республика дотороо эрхимлэжэ гараа. Мүн Хэжэнгын, Хурамхаанай, Баргажанай, Кабанскын аймагуудай ажахынууд мал ажалай продуктнуудые гүрэндэ худалдаха талаар түсэбөө амжалтатайгаар дүүргэһэн байна.

Сэлэнгын совхозой суута һаалишан, Социалис Ажалай Герой Надежда Лазаревна Тадвашкина үнгэрһэн жэлдэ үнеэн бүриһөө 6 мянга гаран килограмм һү һаагаа. «Байкал» племхозой һаалишан Л. Н. Седых үнеэн бүриһөө 5300 килограмм һү һаажа амжаа. Борьёогой совхозой суута хонишон, Социалис Ажалай Герой Гасарун Лубсанович Рабдаев зуун хонин бүриһөө 134 хурьга түлжүүлжэ, хонин бүриһөө 4,7 килограмм ноохо хайшалаа.

Сотниковско шубуунай фабрикын тахяашан Л. А. Алексеева тахяа бүриһөө 289 үндэгэ абаа. «Шергинский» совхозой гахайшан М. И. Левина даажа байдаг 30 эхэ гахайһаа 590 поршоонхо абажа түлжүүлээ гэхэ гү, али эхэ гахай бүриһөө 18,3 поршоонхо томо болгоһон байна бшуу.

СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ совхозой мал адуулагша Х. Д. Цыренов үнгэрһэн зунай бэлшээриин үедэ үхэр бүхэнэй шэгнүүрые сүүдхэдэ 1236 граммаар нэмээһэн амжалтатай.

Эдэ болон бусад олон түрүүшүүлэй туйлалтанууд колхоз, совхозуудай үйлэдбэридэ айхабтар ехэ арга боломжонуудай бии байһые гэршэлжэ үгэнэ. Тиимэһээ түсэбтэ табан жэлэй тодорхойлхы 1974 оной түсэбые амжалтатайгаар бэелүүлхын тула түрүүшүүлэй дүй дүршэлые бүгэдын шадабари болгохо тушаа хаа хаанагүй эмхидхэлэй, политическэ хүдэлмэри ябуулагдаха болоно.

Юуб гэхэдэ, шэнэ 1974 ондо республикын хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй урда айхабтар ехэ, харюусалгатайшье зорилгонууд табигдана. Энэ жэлдэ колхоз, совхозууд нёдондонойхиһоо 1,5 дахин шахуу ехэ ороохо таряа, хартаабха, 1,8 дахин ехэ овощ, хоёр дахин шахуу ехэ силос, таба дахин ехэ тэжээлэй корнеплод, хоёр дахинһаа ехэ үбһэ абахаар хараална.

Газар таряалангай продукци иимэ ехээр нэмээхын тула хабарай тарилгада хэзээ хэзээнэйхиһээ һайнаар бэлдэхэ, үрэһээ бүхыдэнь 1-дэхи, 2-дохи классай тарилгын шанарта хүргэхэ, таряалан, сабшалан дээрээ наг шэбхэ, минеральна утэгжүүлгэ ехээр, һайн шанартайгаар оруулха, шэнэ газар элдүүрилхэ, ургасын хойноһоо нариин һайнаар харууһалха шухала болоно. Эдэ бүхы хүдэлмэри хэхэдээ түрүү бригада болон звенонуудай ажалай онол аргануудые үргэнөөр хэрэглэхэ, хүдэлмэреэ һайн шанартайгаар хэхэ эрилтэ табигдана. Мүн уһалууриин системэнүүдые, уһалууриин бүхы техникэ бүтээсэ ехэтэйгээр хэрэглэжэ, таряалан, сабшалангаа һайнаар уһалха шухала.

Энэ жэлдэ мал ажалай продукци урдынхиһаа бүри ехээр абаха, гүрэндэ худалдаха зорилго табигдана. Байгша ондо нёдондонойхиһоо 14,5 процент ехэ мяха, 9,5 процент ехэ һү, 16 процент дээгүүр нооһо, 15,8 процент олон үндэгэ абажа, гүрэндэ бүри ехээр худалдагдаха байна. Эды шэнээн ехэ продукци абахын тула үнеэдээ һайнаар харууһалжа, эдеэлүүлжэ, зундаа оролдосотойгоор бэлшээжэ, үнеэн бүриһөө нёдондонойхидо оробол 100 килограмм һү ехэ һааха хэрэгтэй. Республикымнай хонишод энэ жэлдэ адагынь 630 мянган хурьга түлжүүлхын, хонин бүриһөө 3,1 килограммһаа доошо бэшэ нооһо хайшалхын түлөө тэмсэжэ байна. Мүн гахайшад, шубуушад, адуушадшье нёдондонойхиһоо һайнаар ажаллаха зорилготой.

Буряад ороной хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд, бүхы совет арадтал адли КПСС-эй Центральна Комитедэй партида, арадтаа хандаһан Хандалгые баяр баясхалантайгаар угтажа, тэрээндэ бодото ажалаараа харюусахаар тодорхой социалис уялгануудые абажа байна. Эдэ үдэрнүүдтэ аймагуудаар хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөнүүд боложо, табан жэлэй түсэбэй дүүргэлтые согсолон хаража, 1974 ондо бэелүүлхэ зорилгонууд хараалагдаһан байна.

Үглөөдэр Улаан-Үдэ хотодо болохо республикын хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн дээрэ үнгэрһэн гурбан жэлэй дүн зүбшэн хэлсэгдээд, саашанхи зорилгонууд тодорхойлогдохо, 1974 оной социалис уялганууд баталагдан абтаха байна.

Таряалан, сабшалангай ургаса дээшэлүүлхын, адууһа малай тоо олошоруулхын, ашаг шэмыень ехэ болгохын түлөө үсэд шангаар ажаллажа байһан хүдөө ажахын түрүүшүүлдэ алдар соло! Эдэ түрүүшүүлэй дүй дүршэлые бүгэдын шадабари болгохо гээшэ хүдөөгэй партийна, советскэ, профсоюзай, комсомолой организацинуудай, ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй, бүхы мэргэжэлтэдэй дайшалхы хэрэг мүн.

И. ЗИНЧЕНКО,
КПСС-эй обкомой хүдөө ажахын таһагые даагша.

Улаан-Үдын аймагай Ивалгын туршалга-үйлэдбэрин ажахын хонишон Е. Ц. БАДМАЕВ.

Хэжэнгын аймагай «Первомайский» совхозой һаалишан Е. П. ЯКОВЛЕВА.

Загарайн аймагай Эрхирэгэй совхозой ахалагша хонишон Н. М. ЕВСЮКОВ.

«Байкал» гэжэ һуралсалай ажахын һаалишан Л. Н. СЕДЫХ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Республикын хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдтэ Буряадай АССР-эй хүдөө ажахын Габьяата механизатор гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо тухай

Шэнэ, боро газар элдүүрилгэдэ габьяатай байһанайнь түлөө **Буряадай АССР-эй хүдөө ажахын Габьяата механизатор** гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ иимэ хүнүүдтэ олгохо:

Антонов Клим Сазоновичто — Мухар-Шэбэрэй аймагай «Искра» колхозой тракторист.

Архипов Петр Федоровичто — Хэжэнгын аймагай «Первомайский» совхозой тракторист.

Бадаров Дашасамбу Цырендоржиевичта — Сэлэнгын аймагай Химнын совхозой тракторист.

Бадмаев Гылык Содномовичто — Мухар-Шэбэрэй аймагай Суулгын совхозой тракторист.

Будаев Борис Буянтуевичта — «Сельхозтехникын» Баргажанай аймагай нэгэдэлэй тракторист.

Валиев Курбангали Валиевичта — Хэжэнгын аймагай «50 лет Октября» совхозой тракторист.

Гагарин Роман Ивановичта — «Сельхозтехникын» Түнхэнэй аймагай нэгэдэлэй тракторист.

Гармаев Дамдин Нимаевичта — Хурамхаанай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой тракторист.

Доржиев Дымбрыл Петрусевичта — Захааминай аймагай Санагын совхозой тракторист.

Душин Николай Тихоновичтэ — Загарайн аймагай «Гигант» колхозой тракторист.

Жапов Александр Гончиковичто — «Бурводстрой» трестын Хэжэнгын нүүдэл оньһожоруулагдамал колоннын тракторист.

Жаркой Алексей Яковлевичта — Захааминай аймагай Хамниин совхозой тракторист.

Жаркой Владимир Алексеевичтэ — «Бурводстрой» трестын Захааминай нүүдэл оньһожоруулагдамал колоннын тракторист.

Иванов Петр Алексеевичтэ — Хэжэнгын аймагай Чисаанын совхозой тракторист.

Карагаев Владимир Николаевичта — «Сельхозтехникын» Хойто-Байгалай отделениин тракторист.

Ключников Николай Спиридоновичто — «Сельхозтехникын» Сэлэнгын аймагай нэгэдэлэй тракторист.

Леонов Игнат Павловичта — Мухар-Шэбэрэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой тракторист.

Манзарханов Андрей Михайловичта — Түнхэнэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой тракторист.

Медведев Филимон Потаповичта — «Сельхозтехникын» Улаан-Үдын аймагай нэгэдэлэй тракторист.

Мергенов Николай Антоновичто — «Сельхозтехникын» Улаан-Үдын аймагай Оронгын отделениин тракторист.

Михайлов Яков Якимовичта — «Бурводстрой» трестын Загарайн нүүдэл оньһожоруулагдамал колоннын тракторист.

Назаров Симон Потаповичта — Мухар-Шэбэрэй аймагай «Знамя Ленина» колхозой тракторист.

Осипов Иван Ивановичта — Яруунын аймагай «Юбилейный» совхозой тракторист.

Ощепков Иван Николаевичта — «Сельхозтехникын» Зэдын аймагай нэгэдэлэй тракторист.

Пластинин Павел Иннокентьевичтэ — Хориин аймагай Анаагай совхозой лугомелиоративна отрядай бригадир.

Раднаев Цыбик Раднаевичта — Захааминай аймагай Дүтэлүүрэй совхозой тракторист.

Рыбаков Иван Варфоломеевичтэ — Яруунын аймагай «Комсомольский» совхозой тракторист.

Салий Антон Николаевичта — «Бурводстрой» трестын Прибайкалиин нүүдэл оньһожоруулагдамал колоннын тракторист.

Симухин Алексей Федоровичто — «Бурводстрой» трестын Мухар-Шэбэрэй нүүдэл оньһожоруулагдамал колоннын тракторист.

Сороковиков Нестер Климовичтэ — «Бурводстрой» трестын Түнхэнэй нүүдэл оньһожоруулагдамал колоннын тракторист.

Таряшинов Намсарай Доржиевичта — Түнхэнэй аймагай «Восточные Саяны» колхозой тракторист.

Тимофеев Калистрат Григорьевичто — Бэшүүрэй аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой тракторист.

Фадеев Владимир Федоровичто — Хэжэнгын аймагай Хэжэнгын совхозой тракторист.

Харин Валерий Ильичтэ — «Сельхозтехникын» Яруунын аймагай нэгэдэлэй тракторист.

Цыбанов Согто Цыдыповичтэ — «Сельхозтехникын» Хэжэнгын аймагай нэгэдэлэй тракторист.

Цыбенов Бимба Раднаевичта — Хурамхаанай аймагай Гааргын совхозой тракторист.

Шайдуров Александр Лаврентьевичтэ — Мухар-Шэбэрэй аймагай «Авангард» совхозой тракторист.

Ястребов Иннокентий Иннокентьевичтэ — Хяагтын аймагай «Пограничный» совхозой тракторна бригадын бригадир.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь В. ДУБРОВСКИЙ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1974 оной январиин 25.

БУХЭСОЮЗНА МҮРЫСӨӨНДЭ ЖАГСАЯ

ГЕКТАР БҮРИҺӨӨ— 860 ЦЕНТНЕР КУУЗИКУ

Шэнэ жэлнай хүсэтэйгөөр аяхалжа оробо. Партиин ЦК-гай Хандалгын удаа бүхэсоюзна социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ гэһэн парти, правительствын тогтоол абтаа. Һүүлээрнь Ажалай алдар солын орденууд бии болгогдоо.

Эдэ бүгэдэ ажалша зониие урма баяраар халяажа, шэнэ ехэ хүсэтэйгөөр ажаллахые зоригжуулна гээшэ. Энээхэн үедэ хаба шадалаа туршаха, партиингаа уряада харюу болгохо өөрынгөө хубитые тодорхойлхо, тиигээд лэ хамсыгаа шуужа орохо гэһэн хүсэл бодолнууд ажалша хүн бүхэнэй досоо түрэнэ ёһотой. Бишье энэ ехэ тэмсэлэй хажуу тээ байхагүй, тэрээндэ хам оролсохо хүсэлэнтэйб.

Өөрынгөө, колхозойнгоо арга хүргые хаража үзөөд, агрономтоёо зүбшөөд, энэ тодорхойлхы жэлдэ намда даалгагдаһан **30 гектар таряалан дээрэ куузику тарижа, гектар бүриһөөнь 860 центнер ургаса абаха гэжэ шиидээд байнаб.**

Энэмнай яагаа ехэ юм гээшэб гэжэ зарим хүнүүд һанажа болохо. Хүлисэгты. Куузику гээшэмнай шадаад ургуулаа һаа, хэдышье ехэ ургаса үгэжэ болохо гэжэ ойлгоһон байнаб. Үнгэрһэн жэлдэ 30 гектар дээрэһээ 25 мянга шахуу центнер куузику ургуулжа абаа һэм. Энэмни гектар бүриһөө 830 центнер болоно. Теэд энээнээ үшөөл голодогби. Юуб гэхэдэ, үнгэрэгшэ жэлдэ элдэб бэрхэшээлнүүдэй тохёолдоогүй һаа, бүришье ехэ ургаса абажа болохо байгаа бшуу.

Газар намартаа гүнзэгыгөөр, 25 сантиметрһээ гүйхэн бэшээр хахалагдана. Тарилгаяа майн 15—20 багаар үрэһөөр хэдэгби. Энэ ушарта ажалай гаргаша нилээд бага болодог юм. Тарилга хэхынгээ урда тээ газараа хоёр удаа борнойлдогби. Тарилгаяа хэжэ дүүргэһээр лэ 3 тонно уһа ороохо боошхо тодхоод, үрэһэнэй унаһан мүр руу тусхай түхеэрэгдэһэн соргонуудаар уһалдаг байнаб. Бүхы тарилгаяа нэгэ удаа уһалхадамни 150 боошхо уһан ородог. Иигэжэ уһалхада үрэһэн түргэнөөр ургадаг гэжэ һанагшаб.

Энэ ургамалда наг шэбхэ, минеральна үтэгжүүлгэ хэрэгтэй. Жэл бүри һэлгүүлжэ байгаад, 10 гектар дээрэ һайса нэгшээгдэһэн шэбхэ гектарай 30 тонно хүртэхөөр гаргагдана. Тарилгынгаа бүхы газарай гектар бүридэ 60—70 килограмм азотно, 80—90 килограмм калийна, 70—80 килограмм фосфорно үтэгжүүлгэ хүртэхөөр оруулдаг байнаб. Ургасынгаа хойноһоо саг сооонь харууһалха гэжэ оролдогдоно. Ургамалай гараадүй байхада урид ябаһан мүрөө харалсажа, зурууд хоорондохи газарыень нэгэ удаа элдүүрилнэб. Тиигээд эшэнүүдэй бултайхалаарнь 1—2 дахин культиватор ябуулагшаб. Ургамалай гараадүй байхада, газараа 12 процентнэ гексохлоран-дустаар сүршэдэгби. Энэ хоёр дахин хэгдэдэг. Нэгэ удаа газараа зөөлэрүүлжэ үгэгшэб.

Минии хүдэлмэридэ Галбайн 8 жэлэй һургуулиин һурагшадһаа бүридэһэн үйлэдбэриин бригада ехэ туһа хүргэдэг. Нёдондо багша А. Д. Балдановагай хүтэлбэри доро тэдэнэр куузикугай эшэнүүдые шэнгэрүүлээ, эшэнүүдэй захаархи бургаг ногоо түүжэ хаяа.

Энэ жэлдэшье эдэ бүхы хүдэлмэреэ бүри нягта һайнаар, саг соонь хэжэ, абаһан уялгаяа дүүргэхын түлөө оролдожо байнаб. Тарилга хэхэ газарни һайса хахалагданхай, мүнөө тэндэ наг шэбхэ зөөгдэнэ. Трактор, машинануудни заһабарилагдажа, бэлэн болонхой.

С. ГОМБОЕВ,
Түнхэнэй аймагай «Восточные Саяны» колхозой куузику ургуулагша, механизатор.

Сэлэнгын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой һаалишан Д. Ж. ОЧИРОВА.

Хэжэнгын аймагай Хэжэнгын совхозой хонишон Ш. И. НАМЖИЛОВ.

Мухар-Шэбэрэй аймагай «Знамя Ленина» колхозой һаалишан А. С. КОЧЕЛЕВА.

ХУРЬГАД ҺАЙНААР ТҮЛЖҮҮЛЭГДЭНЭ

Партида, совет арадта КПСС-эй Центральна Комитедэй Хандалга бэшэгые колхозоймнай бүхы гэшүүд, тэрэ тоодо хонишод урма баяртайгаар угтажа, түрэл партиингаа уряада габшагай ажалаараа харюусаха гэжэ оролдожо байна.

Тээсгэн болоһон хамтын суглаан дээрээ колхозоймнай хонишод дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга абаа һэн. 1974 ондо тэдэнэр 7300 хурьга түлжүүлхэ гэхэ гү, али нёдондонойхиһоо 400-гаад хурьга үлүү абажа, зуун хонин бүриһөө 90 хурьга томо болгохо, хонин бүриһөө 3,5 килограмм нооһо хайшалха гэжэ шиидээ. Колхозой түрүү хонишон, «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденто Лубсан-Дылык Юмов энэ жэлдэ хонин бүриһөө хурьга түлжүүлхэ байһанаа мэдүүлээ.

Иимэ уялга абахадаа тэдэнэр бэедээ найдаһан байха юм. Юуб гэхэдэ, колхозой хонишод түл абалгада намарһаа хойшо һайса бэлдэнхэй.

Хони, хурьгадай байранууд, хонишодой гэрнүүд һайса заһагдаа һэн. Эхэ хонидой отара бүхэндэ январь, февраль һарада хүсэд хүрэхэ үбһэ тэжээл зөөгдэнхэй.

Хонишодой культурно-ажаһуудалай эрилтэнүүдые хангаха хэрэгтэ колхозой правлени анхараа. Дүрбэн газарта хонишодто улаан булан түхеэрэгдээ. 7 отарада хонишодто, хурьгашадта халуун эдеэн бэлдэгдэдэг болонхой.

Хони, хурьгадые витаминэлбэгтэй тэжээлээр хангахын тула нарһанай шэлбүүһэ тээрмэдэжэ, гурил гаргаха тусхай бригада энэ жэлдэ эмхидхэгдээ. Тус бригадые дүршэл шадабари ехэтэй механизатор Георгий Фирсович Истомин ударидана, тэндэ трактористаар бэрхэ механизатор Георгий Екимович Шиханов ажаллана. Мүнөө энэ бригада үдэр бүхэндэ 6—8 центнер ногоон шэлбүүһэнэй гурил гаргана. Тэрэ хони, хурьгадта, тугалда угаа һайн нэмэлтэ тэжээл болоно. Шэлбүүһэнэй гурил таряа талханай зүйлтэй холижо үгтэнэ.

Эхэ хонидой олонхи отарануудта нялха хурьгадые 2—3 хоногто байлгаха дулаахан профилактори түхеэрэгдэнхэй. Мүн хони, хурьгадые бүлеэн уһаар хангаха түхеэрэлгэнүүд олон газарта тодхогдонхой.

Ахалагша хонишод хурьгадай элдэб үбшэ хабшаниие яажа эмшэлхэ тухай һургагданхай. Отара бүхэндэ ветеринарна аптечкэ бии. Хонишод өөһэдөө тарилга хэхэ аргатай.

Эхэ хонидой тамир алдахагүйн тула намарһаа, ноябриин 10-һаа хойшо таряа талханай зүйл эдюулэгдэнэ. Ноябрь һарада эхэ хонин бүридэ 6 килограмм, декабрьда — 9, январьда—9 килограмм таряа талханай зүйл үгтэбэ. Мүнөө эхэ хонин бүхэндэ үдэртэ 300—400 грамм таряа талхан хүртэнэ. Отара бүхэндэ 150—160 центнер зелёнко бэлдэгдэнхэй. Үбһэ багатай отарануудта силос нэмэжэ үгтэнэ.

Һүүлэй үдэрнүүдтэ хонид олоорһо хурьгалжа захалаа. Мүнөө түрүүшын 1000-гаад хурьган абтаад, һайнаар түлжүүлэгдэжэ байна.

Хонишон Л. Юмовэй отарада 112 хурьган, С. Санжаловай, Л. Сакияевай отарануудта зуу гаран хурьгад абтанхай.

Хурьгадта эдюулхэ минеральна бодосууд, ногооной гурил гэхэ мэтэ бэлдэгдэнхэй.

Түл абалгын үедэ хонишодто туһалха зорилготойгоор зоотехнигүүд, ветеринарна хүдэлмэрилэгшэд тусгаар отарануудые шефтээ абанхай. Мүн колхозой правлениин, парткомой гэшүүд үдэр һүнигүй дежурлана, отарануудаар ябажа, хонишодой ажалда туһална.

Иигэжэ колхозоймнай хонишод абаһан уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлхэ дүүрэн аргатай.

Н. ЮМСУНОВ,
Бэшүүрэй аймагай «Дружба» колхозой түрүүлэгшэ.

ГЭЭГДЭЛhЭЭ ГАРАХА АРГАТАЙБДИ

Жэлэй дүүрэхэдэ, бүтээhэн ажалайнгаа дүнгүүдые сотсолон хаража, шэнжэлжэ үзэхэ, бии байгаа дутагдалнуудаа элирүүлэн, саашанхи хүдэлмэреэ hайнаар эмхидхэхэ гээшэ гансашье ажахын мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэдэй бэшэ, мүн хүн бүхэнэй нангин уялга байhан зандаа. Иигэжэ хэhэнээ эрьежэ харахадаа заабол хэрэглэгдээгүй арга боломжонуудаа элирүүлжэ, шэнэ жэлдэ бүри ехэ илаhта туйлахаар зорилго хараалдаг байна.

Нёдондо, түсэбтэ табан жэлэй шиидхэхы гурбадахи жэлдэ манай совхозой малшад, таряашад хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ хам оролсожо, зарим тэды амжалта туйлаа бэлэй. Жэшээлэн хэлэбэл, энэ ехэ тэмсэлэй охин соогуур гаража, даалгагдаhан hүрэг хонидойнгоо тоо толгойе олошоруулха, ехэ нооhо хайшалжа абаха даабаряа амжалтатайгаар дүүргэhэн ахалагша хонишон С-Б. Ц. Бальжинимаев Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагдаа. Тиихэдэ hаалишан Ц. Э. Лубсанова «Хүндэлэлэй Тэмдэг» ордендо хүртөө бэлэй.

Мүнөөшье түрүү hаалишад Ц-Ж. О. Цыдыпов, С. Будаева, А. Бочектуева гэгшэд абаhан уялгаяа жэншэдгүй бэелүүлжэ ябана. Тэрэшэлэн дүршэлтэй малшад Б. Доржиев, Д. Дашиев, Г. Эрдынеев болон бусад зунай бэлшээриин үедэ үхэр бүхэнэйнгөө шэгнүүрые сүүдхын 1.000—1.100 граммаар нэмээжэ амжаhандаа КПСС-эй обкомой, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба облпрофсоведэй Хүндэлэлэй грамотаар, үнэтэ бэлэгүүдээр шагнагдаа юм.

Бүхыдэнь абажа харахада, түрүүшүүлэймнай дүй дүршэл, туйлаhан амжалта нилээд ехэ гэжэ хэлэлтэй. Теэд энэ дүршэл, онол аргануудынь юундэшьеб олоной дунда hууриия оложо, совхозой бүхы hалбаринуудта хүдэлмэрилдэг хүнүүдые ехэ мүрысөөндэ урижа шадаагүй байшоо. Энээнhээ боложо, ажахымнай олохон малшад, таряашад, хонишод, hаалишад абаhан уялгаяа дүүргэжэ үрдингүй жэлээ түгэсхөө. Тиигэжэ 1972 ондо мяха абалга түсэбөөр, хараалагдаhанhаа 554 центнерээр, hүн 1.270 центнерээр, нооhон 40 центнерээр доошолоо. Энэ ямар ушарhааб гэбэл, урзанда зундаа ган гасуур боложо, ниитын адууhа малда бардам хүрэхэ үбhэ тэжээл абтаагүй. Мүн үбэлжэлгэдөө hайнаар бэлдээгүй байжа, энэ халуун хаhамнай хэзээ хэзээнэйхиhээ эмхигүйгөөр үнгэрөө бэлэй. Тиигэжэл нёдондо хурьга, тугалшье үсөөнөөр абтажа, малаймнай ашаг шэмэ нилээд доошоо лон алдаа бшуу.

Гүрэндэ мал ажалай продуктнуудые тушааха талаар бараг гараабди. Мяха худалдаха түсэб 100 центнерээр, hүн—950 центнерээр үлүүлэгдээ. Гэбэшье гурбан жэлэй дүнгүүдые сотсолон сасуулжа үзэхэдэ, манай ажахы гүрэндэ эдеэ хоолой зүйлнүүдые тушаахаар хараалhан түсэбөө бэелүүлжэ шадангүй, ехэхэн үридэ орошоо. Энэ гээгдэлhээ гарахын тула совхозоймнай дирекци, партийна организаци, мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэдэй тоосоо шагнажа, малайнгаа тоо толгойе олошоруулха, үүлтэрыень hайжаруулан, ашаг шэмыень эрид дээшэлүүлхэ зорилго хараалhан юм. Тиигэжэ 1973 ондо хонидые искусственна аргаар урежүүлхэ хүдэлмэри эмхитэйгээр, богони болзорто үнгэргэгдөө hэн. Мүн үбэлжэлгэдөөшье hайнаар бэлдэжэ, үбhэ тэжээлыень хүсэд хүрэхөөр асарhан байнабди.

Эдэ бүхы хүдэлмэри ябуулhанаймнай ашаар байгша ондо хонидоймнай тоо толгой горитойхоноор олошорхоор хүлеэгдэнэ.

hаамхай үнеэдэйнгээ ашаг шэмые саашаданьбүри дээшэлүүлхэ зорилготойгоор бүхыдөө 280 гунжатай хоёр гүүртэ байгуулагдаа. Эдэ залуу гунжан үнеэднай байгша оной түрүүшын хахадта тугаллаха юм. Гэбэшье эдэ бүхы хэмжээ ябуулганууднай үшөөл hанаhанда хүрэмөөр бэшэ гээшэ. Тиимэhээ бидэ мүнөө жэлдэ малай ашаг шэмые дээшэлүүлхэ, hүрэгөө олошоруулха, ажалаа улам үргэнөөр ябуулха, үндэhөөрнь hайжаруулха зорилго урдаа табяад байнабди.

Саашадаа ажахынгаа гол баялиг болохо мал ажалаа улам хүгжөөхын тула нэн түрүүлэн наг шэбхэ ехээр гаргажа, сабшалангай үрэжэл hайжаруулха, үбhэ ногооной баян ургаса ургуулха зэргэтэйбди. Мүнөө харахада 6.200 гектар таригын газартай манай ажахы адууhа малаа хүсэд хүрэхэ үбhэ тэжээлээр хангажа шаданагүй. Ушарынь хадаа, ехэнхи газарнай уhанай үертэ абтажа гү, али ган гасуурта хаташадаг гээшэ. Тиихэдэ совхоздомнай нэгэшье гектар уhалагдадаг газар үгы юм.

Иимэрхүү бэрхэшээлhээ гарахын тула намаг налхи газар хатааха, hөөг бургааhанhаа, дошо болдогhоо сэбэрлэжэ, сабшалан, тарялангаа үргэдхэхэ байhамнай хэндэшье мэдээжэ. Теэд манай совхоз иимэ хүдэлмэри ябуулха болоходоо тусхай мэргэжэлтэдэй зохёоhон технологическа картагүйбди. Энээн тушаа хэды хэлэгдэhэншье hаа, мүнөө хүрэтэрөө зүбөөр шиидхэгдээгүй байhаар.

Саашадаа ниитынгээ малда үбhэ тэжээл элбэгээр хуряажа абахын тула hөөг бургааhанда дарагдаhан Зазын 600 гаран гектарай газар үндэhөөрнь hайжаруулха культуртехническэ хүдэлмэри ябуулхабди. Табан жэлэй эсэс болотор Заза нютагта бүхыдөө 1.100—1.200 гектарай газар hөөг бургааhанhаа, дошо болдогhоо сэбэрлэгдэхэ байна.

Үнэндөө Заза, Витимэй эрье зубшан, нилээд ехэ газар эзэгүй нэмжыдэг. Намаг налхида абтаhан энэ газараа элдүүрилбэл, манай совхоз яhала ехэ сабшалантай болохо жэшээтэй. Байгша ондо Зазын hайжаруулагдаhан сабшалангhаа бүхыдөө 12—13 мянган центнер үбhэ абабал, ерэхэ жэлдэ тэрэ 18 мянган центнертэ хүргэгдэхэ болоно. Гадна мүнөө жэлhээ Зазада 1.000 үхэр үбэлжүүлхэ түсэбтэйбди. Дам саашадаа жэлэй ошохо бүри Хүреэтэ, Мусунгаа, Хисагда гэжэ газарта үбэлжэдэг hүрэг малнай Витим, Зазын эрье зубшан байрлаха юм. Юуб гэхэдэ, тэрэ холын бэлшээридэ байhан малнай жэл бүри уhаар, үбhэ тэжээлээр дуталдадаг байhан юм. Шэнэ газарта малаа үбэлжүүлхэ болоходоо томо байра, хашаа хорёо шэнээр бариха, досоохи ажалыень оньhожоруулха болоогдоно. Теэд энэ талаар баhал бэрхэшээлнүүд ушаржа магадгүй.

Хабартаа саhанай хайлахада Заза, Витимэй эрье хүрэтэрхи харгы шабар шалбааг боложо, ябахын аргагүй байдаг. Тиимэhээ энэ харгы заhабарилха, Алтанай намаг хатаалгын, Шаагтаагай уhалууриин hубаг ханааб, хаалтануудые бариха хэрэгтэмнай республикын дээдын засаг, зургаануудhаа туhа хүргэгдэхэ аабза гэжэ хүлеэнэбди.

В. ЧИМИТОВ,
Яруунын аймагай Исэнгын совхозой директор.

ГУРБАДАХИ, ШИИДХЭХЫ ЖЭЛЭЙ ЕХЭ ТУЙЛАЛТАНУУД

1973 ондо СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбэй дүүргэлтын дүнгүүд

КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүдые бодотоор бэелүүлхэ зуураа, Советскэ Союзай ажалшад юhэдэхи табан жэлэй гурбадахи, шиидхэхы жэлые арадай ажахын бүхы hалбаринуудта габшагай ажалаараа тэмдэглээд, ороной экономикые хүгжөөхэ, совет арадай ажабайдалай материальна болон культурна хэмжээе дээшэлүүлхэ хэрэгтэ нилээд ехэ амжалтануудые туйлаа.

Бүхэсоюзна социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлhэнэй, үйлэдбэриин арга нөөсэнүүдые үлэмжэ дүүрэнээр ашаглаhанай ашаар 1973 оной түсэб гол дүнгүүдээрээ дүүргэгдээ, үлүүлэн дүүргэгдээ. Ниитын үйлэдбэриин ба ажалай бүтээсын ургалтын темп дээшэлүүлэгдээ гэжэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи Түбэй Статистическэ Управлениин мэдээсэл соо хэлэгдэнэ.

Үнгэрhэн жэлдэ арадай ажахые хүгжөөлгын гол дүнгүүд иимэ байба: хэрэглэмжэ ба нөөсэлэлгэдэ хэрэглэгдэhэн национальна доход, 1972 онойхитой сасуулбал, 106,8 процент болоо; промышленностиин продукци—107,4 процент, тэрэ тоодо үйлэдбэриин хэрэгсэлнүүдые үйлэдбэрилгэ («А» бүлэг) —108,2 процент ба хэрэглэмжын зүйлнүүдые үйлэдбэрилгэ («Б» бүлэг) —105,9 процент, хүдөө ажахын продукци —114 процент; гол фонднуудые ашаглалгада оруулга — 108 процент; капитальна hомололго —104 процент; бүхы түрэлэй транспортаар ашаа шэрэлгэ — 108 процент; хүдэлмэришэд ба алба хаагшадай тоо 102,3 процент; арадай ажахыдахи салин хүлhэнэй фонд—105,9 процент; хүдэлмэришэд ба алба хаагшадай дунда зэргын мүнгэнэй салин хүлhэн — 103,7 процент; колхознигуудай ажалай түлбэри — 105,9 процент; хэрэглэмжын ниитын фонд —106,1 процент, хүн бүхэндэ дунда зэргээр хүртэдэг бодото олзо доход — 105 процент; розничнэ эд бараанай эрьесэ — 105,3 процент: улад зоной ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангалга —110,8 процент; байрын гэрнүүдые ашаглалгада оруулалга — 102 процент, ажалай бүтээсэ: промышленностьда —106 процент, колхоз, совхозуудта— — 117 процент, барилгада — 104,3 процент, түмэр замай транспорт дээрэ — 106,1 процент, арадай ажахыдахи ашаг олзо (сасуулагдамал сэнгээр) —112 процент; гадаадын худалдаа наймаанай эрьесэ—116,4 процент болоhон байба.

Хэрэглэмжэ ба нөөсэлэлгэдэ хэрэглэгдэhэн национальна доход 333 миллиард түхэриг (бодото сэнгээр) болоод, жэлэй турша соо 23 миллиард түхэригөөр дээшэлээ. Тиихэдээ национальна доходой дүрбэнэй гурбан хуби шахуунь хэрэглэмжэдэ, харин үлөөшэ хубинь социалис үйлэдбэриие үргэдхэлгэдэ, ниитэ гүрэнэй бусад эрилтэдэ хэрэглэгдээ.

Экономикын ургалтын үндэhэ hуури дээрэ КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүдээр хараалагдаhан арад зоной материальна hуудал байдал hайжаруулха хэмжээ ябуулганууд хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлэгдэнэ. 1971—1973 онуудта имагтал эдэ хэмжээ ябуулгануудай ашаар 31-миллион хүнэй гэхэ гү, али гурбадахи хүдэлмэришэн ба алба хаагшын салин хүлhэнэй хэмжээн ехэ болгогдоо. Пенси, стипенди, тэдхэмжэ болон бусад түлбэринүүдые ехэ болгоhоной ашаар 23 миллион хүнэй олзо доход дээшэлүүлэгдээ.

1973 ондо 450 миллиард түхэригэй промышленна продукци үйлэдбэрилэгдөөд, жэлэй турша соо 31 миллиард түхэригөөр ехэ болоо. Хүдөө ажахын продукциин ниитэ хэмжээн 96 миллиард шахуу түхэригтэ хүрэжэ, энээнэй урда тээхи табан жэлдэ абтаhан жэл бүриин дунда зэргын хэмжээнhээ 19 процентээр ехэ байба. Капитальна барилгын үргэн ехэ программа дүүргэгдээ: 92 миллиард түхэригэй гол фонднууд ашаглалгада үгтөө.

1972 онойхитой сасуулбал, арадай ажахыда бүхы дээрээ 12 процентээр ехэ ашаг олзо абтаа.

Хари оронуудтай Советскэ Союзай тогтооhон гадаадын экономическа холбоо барисаан улам үргэдхэгдэhэн байна.

Арадай ажахын бүхы hалбаринуудта эрдэм-техникын дэбжэлтын хэмжээ ябуулганууд бэелүүлэгдээ. Энээнэй ашаар ниитын үйлэдбэри улам саашадаа хүгжөөгдэжэ, тэрэнэй ашаг үрэнь ехэ болоо. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлhэнэй ашаар национальна доходой ургалтын 85 процент абтаа. Арадай ажахыда ниитын ажалай бүтээсые дээшэлүүлhэнэй ашаар 1973 ондо 6 миллион үлүүтэй хүнэй ажал алмагдаа.

Эрдэм-шэнжэлэлгын институдууд, проектнэ, конструкторска организацинууд, нэгэдэлнүүд ба предприятинууд эрдэм техникын шухалын шухала асуудалнуудаар шэнжэлгэ хэhэн, шэнэ машина, механизмууд ба материалнуудые байгуулаад, нэбтэрүүлhэн байха юм.

1972 онойхитой сасуулбал, промышленна үйлэдбэриин ургалта 7,4 процент болоо. Бүхы промышленностьда орходоо электроэнергетикэ, хими, нефтехими, машина бүтээлгэ, барилгын материалнуудай промышленность хурдан түргэнөөр хүгжөө. Ажалай бүтээсэ 6 процентээр, ашаг олзо 12 процентээр дээшэлээ.

Бүхы ниитэсоюзна ба союзно-республиканска промышленна министерствэнүүд, бүхы союзна республиканууд жэлэйнгээ түсэб үлүүлэн дүүргээ.

Бүхы орон дотор промышленна продукциин шухалын шухала зүйлнүүдые үйлэдбэрилгэ иимэ тоонуудаар тайлбарилагдана гээд СССР-эй ЦСУ-гай мэдээсэл соо саашань хэлэгдэнэ: 1973 ондо 915 миллиард киловатт-час электрын элшэ хүсэн үйлэдбэрилэгдөө, 421 миллион тонно нефть, 236 миллиард кубическа метр газ, 668 миллион тонно нүүрhэн абтаа, 131 миллион тонно булад хайлуулагдаа, 72,3 миллион тонно минеральна утэгжүүлгэ (условно единицээр), 2,3 миллион тонно синтетическэ дабирхай ба пластмасса, 830 мянган тонно химическэ утаhан, металл отолдог 211 мянган станогууд, 3,3 миллиард түхэригэй приборнууд, автоматизацилгын хэрэгсэлнүүд ба тэдээнэй запасной частьнууд, 1,6 миллиард түхэригэй тоололгын техникын хэрэгсэлнүүд ба тэдээндэ хэрэгтэй запасной частьнууд, 354 магистральна электровозууд, 1,602 мянган автомобильнууд, 500 мянган тракторнууд, 6,1 миллион тонно целлюлозо, 109,5 миллион тонно цемент, 6.577 миллион дүрбэлжэн метр пумаажан бүд, 703 миллион дүрбэлжэн метр ноохон бүд, 795 миллион дүрбэлжэн метр лён бүд, 1.345 миллион дүрбэлжэн метр торгон бүд, 667 миллион паар арhан гутал үйлэдбэрилэгдөө, 13,5 миллион тонно мяхан (бүхыдөө), эдеэ хоол болохо 3,5 миллиард түхэригэй заhаhанай продукци, 1,2 миллион тонно малай тоhон, 2,7 миллион тонно ургамалай тоhон абтаа, 47,5 миллион часууд, 833 миллион шаажан амhарта, 250 миллион түхэригэй сортовой амhарта (шэл ба хрусталяар бүтээгдэhэн), 8,6 миллион радиоприемник ба радиолонууд, 6,3 миллион телевизорнууд, 5,4 миллион холодильнигууд, хубсаhа угаадаг 3 миллион машинанууд, 932 мянган мотоцикл ба мотороллернууд, 4,8 миллион велосипед ба мотовелосипедүүд, 3,7 миллиард түхэригэй мебель бүтээгдээ.

СССР-эй ЦСУ-гай мэдээсэл соо хэлэгдэhэнэй ёhоор, промышленностиин хүдэлмэридэ хэдэ хэдэн дутагдалнууд бии байгаа. Продукци худалдаха, ажалай бүтээсые ба нөөсэлгые дээшэлүүлхэ тогтоогдомол даалгабаринуудаа зарим предприятинууд дүүргээгүй. Хэрэгтэй сорт сортын, тогтоогдомол шанартай эд зүйлнүүд хаа хаанагүй гаргагдаагүй.

1973 ондо хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд орооhо таряа, түүхэй хлопок, наран сэсэг, саахарай свекло, хартаабха, овощ, hү, үндэгэ, нооhо болон хүдөө ажахын бусад продуктнуудые нилээд ехээр абаhан байна. Ороной колхоз, совхозууд ургасаяа эмхитэйгээр хуряагаа. Хүдөө ажахын продуктнуудые абаха, гүрэндэ худалдаха түсэб болон социалис уялгануудаа олонхи ажахынууд амжалтатайгаар дүүргээ.

Үнгэрэгшэ жэлдэ орооhо тарянай эгээл ехэ ургаса — 222,5 миллион тонно орооhо таряан хуряагдаа. Энэ хадаа 1966—1970 онуудта дунда зэргээр абтаhан ургасаhаа 55 миллион тонноор ехэ болоно. Үнгэрhэн жэлдэ гектар бүриин 17,6 центнер орооhо тарянай ургаса абтаа. Энэ хадаа үнгэрhэн табан жэлэй дунда зэргын ургасада орходоо 28 процентээр ехэ юм.

Гүрэнэй нөөсэдэ 90 миллион үлүүтэй тонно орооhо таряан тушаагдаа. Гүрэндэ орооhо таряа худалдаха арадай ажахын түсэб, социалис уялгануудаа бүхы союзна республиканууд дүүргээ.

Ороной колхоз, совхозууд хабарай тарилтада хэрэгтэй үрэhэ хүрэнгөөр хангагданхай.

Орооhо таряа ехээр абаха, бэлэдхэхэ хэрэгтэ Россин Федерациин, Украинын ба Казахстанай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд 1973 ондо горитой хубитаяа оруулаа. РСФСР-тэ 128,9 миллион тонно, Украинада 48,5 миллион тонно орооhо таряан хуряагдаа. Эдэ республиканuудта иимэ ехэ ургаса анха түрүүшынхиеэ абтаа. Казахстанда орооhо тарянай hайн ургаса —27,7 миллион тонно суглуулагдаа.

1972—73 оной үбэлжэлгын бэрхэшээлтэй байбашье, колхоз, совхозууд адууhа малай ба шубуудай тоо толгойе олошоруулан, ашаг шэмыень дээшэлүүлhэн байна.

Гэхэтэй хамта хэдэ хэдэн колхоз, совхозуудта малай тоо толгой, тэрээнhээ абтадаг ашаг шэмэ хүсэд ехээр дээшэлээгүй. адууhа малай энэ үбэлжэлгэдэ хэрэгтэй тэжээл бэлэдхэхэ түсэбүүд хүсэдөөр дүүргэгдээгүй: ажалай болон эд зөөриин гаргаша үшөөл ехэ, фермэнүүдтэхи ажалай бүтээсэ бага байhаар гэжэ СССР-эй ЦСУ-гай мэдээсэл соо хэлэгдэнэ.

Бүхы түрэлэй ажахынуудта мал ажалай продуктнуудые гүрэндэ худалдалга иимэ байгаа: адууhа мал, шубуун (амидын шэгнүүрээр) —14,7 миллион тонно, үүсэлэгдэhэн малай шэгнүүртэ оруулан тоолоходо —9,5 миллион тонно, hүн —53 миллион тонно, үндэгэн — 27,6 миллиард худалдагдаа.

Мал ажалай продуктнуудые гүрэндэ худалдаха арадай ажахын түсэб дүүргэгдээ.

Колхозуудай валовой доход 24 миллиард түхэриг болоhон байна. Энэ хадаа 1972 онойхидо орходоо 9 процентээр ехэ, 1966—1970 онуудай дунда зэргынхидэ орходоо 21 процентээр ехэ болоно.

Совхозууд дүүрэн ажахын тоосоондо оруулагдажа байhаар. Үнгэрэгшэ жэлэй эсэс багта түсэблэлгын ба экономическа урмашуулгын шэнэ эрхэ байдалда 8 мянга гаран совхозууд хүдэлжэ байгаа.

Хүдөө ажахыда шухалын шухала техникэ, минеральна утэгжүүлгэ болон тэжээлэй фосфадуудые эльгээхэ түсэб дүүргэгдээ.

1973 ондо бүхы түрэлэй транспортаар ашаа шэрэлгэ 4,6 триллион тонно-километр боложо, урзанда жэлэйхидэ орходоо 8 процентээр дээшэлээ.

Үнгэрhэн жэлдэ гүрэнэй 400 шахуу шэнэ томо промышленна предприятинууд, тэрэшэлэн олон тоото шэнэ цехүүд, үйлэдбэринүүд ашаглалгада үгтөө.

Гүрэнэй ба колхозуудай мүнгэ зөөреэр хүдөө ажахыда 5 миллион толгой эбэртэ бодо малай байха, 5 миллион шахуу гахайнуудай байха, 6 миллион хонидой байха, 28 миллион шубуудай байха малай байранууд ашаглалгада үгтөө.

Хүдэлмэрилэгшэд ба алба хаагшадай hара бүри абадаг дунда зэргын мүнгэн салин хүлhэн 1972 ондо 130,2 түхэриг байhан hаа, 135 түхэриг болоод, 3,7 процентээр дээшэлээ. Энэ салин хүлhэн дээрэ хэрэглэмжын ниитын фондhоо үгтэдэг түлбэри, хүнгэлэлтэнүүдые нэмэбэл, 1972 ондо 175 түхэриг байhан hаа, үнгэрэгшэ жэлдэ 182 түхэриг болоо. Колхознигуудай ажалай түлбэри 5,9 процентээр дээшэлээ.

Нэгэ хүн дээрэ дунда зэргээр тооложо гаргабал, бодото олзо доход жэлэй турша соо 5 процентээр ехэ болоо.

Нөөсэлэлгын кассануудта улад зоной хадагалдаг мүнгэн нэгэ жэлэй турша соо 7,9 миллиард түхэригөөр нэмэhэн байна.

Гүрэнэй ба кооперативна худалдаа наймаанай розничнэ эд бараанай эрьесэ 184,2 миллиард түхэриг боложо, сасуулагдамал сэнгээр 5,3 процентээр ехэ болоо.

Улад зондо хүргэгдэдэг ажаhуудалай хэрэглэмжые хангалгын хэмжээн 1972 онойхитой сасуулбал 10,8 процентээр, тэрэ тоодо хүдөө нютагуудта 13,5 процентээр дээшэлhэн байха юм.

1973 ондо гүрэнэй, колхознигуудай болон хүн зоной мүнгэ зөөреэр болбосон түхэлтэй 2 миллион 300 мянган шэнэ квартира ба түс түс гэр байранууд ашаглалгада үгтөө. Тэдэнэй бүхы талмайнь 109 миллион дүрбэлжэн метр болоно. Нёдондо жэлдэ 11,5 миллион хүн гэр байраяа hайжаруулhан байна. 1,3 миллион hурагшадай hураха юрэнхы hуралсалай шэнэ hургуулинууд, 420 мянган hууритай hургуулида ороодүй үхибүүдэй хүмүүжүүлэгдэхэ эмхи зургаанууд, мүн олон тоото больницанууд, поликлиникэнүүд ба культурно-ажаhуудалай эмхи зургаанууд баригдажа, ашаглалгада үгтөө.

Городууд болон хүдөө тосхонуудые болбосон түхэлтэй болгохо хүдэлмэри улам саашадаа ябуулагдаа.

Арадай гэгээрэл, соёл культура дам саашадаа хүгжөөгдэhэн байна.

Улад зондо хүргэгдэдэг медицинын туhаламжа hайжараа.

1974 оной январиин 1-дэ Советскэ Союзай хүн зоной ниитэ тоо 250,9 миллион болоhон байха юм.

(ТАСС).

Ахын аймагай «50 лет Октября» колхозой ахалагша хонишон Ольга ПАТАРХЕЕВА.

Хориин аймагай Үдын совхозой ахалагша хонишон Социалис Ажалай Герой Н. Л. ТОГМИТОВА.

Мухар-Шэбэрэй аймагай «Искра» колхозой түрүүлэгшэ Е. В. ИВАНОВ.

Загарайн аймагай Онохойн совхозой гахайшан Р. Б. СПИРИДОНОВА.

КПСС-эй райкомуудта

НЭГЭН ДУУГААР

«КПСС-эй Центральна Комитедэй декабриин (1973 он) Пленумэй дүнгүүд ба аймагай партийна организациин бэелүүлхэ зорилгонууд» гэhэн асуудал Захааминай аймагай партийна эдэбхитэдэй hаяхан болоhон суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдэбэ.

Партиин райкомой нэгэдэхи секретарь Н. Б. Михеев, Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай главна инженер А. А. Балдаев, Михайловкын совхозой партбюрогой секретарь В. И. Будаев, Холтосоной руднигай хүдэлмэришэн П. Е. Котов, Хамниин совхозой директор Ю. С. Хамаев, ВЛКСМ-эй райкомой нэгэдэхи секретарь Б. Д. Хойлоков, Дүтэлүүрэй совхозой партийна комитедэй секретарь Д. Д. Очиров болон бусад партийна эдэбхитэдэй суглаан дээрэ үгэ хэлэхэ зуураа КПСС-эй XXIV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ талаар партиин Центральна Комитедэй ябуулдаг гадаадын ба дотоодын политикые үнэн зүрхэнhөө дэмжэжэ, нэгэн дуугаар hайшаажа байhанаа мэдүүлбэ. Мүн КПСС-эй ЦК-гай партида, совет арадта хандаhан Хандалга суглаанда хабаадагшад hайшаагаад, 1974 ондо — түсэбтэ табан жэлэй тодорхойлхы ондо бэелүүлхэ зорилгонууд тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэлдэбэ.

1974 ондо аймагай промышленностиин, хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй дунда социалис мүрысөө улам үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, түсэбтэ даабаринуудаа болзорhоонь урид дүүргэхын түлөө ажалшан арадые уряалhан тогтоол партийна эдэбхитэдэй суглаанда хабаадагшад баталан абаhан байна.

Д. ДАШИЕВ,
аймагай «Ажалай Туг» газетын редактор.

Семинар болобо

Партиин Советскэ райкомой пропаганда ба агитациин таhаг hарадаа нэгэ дахин агитколлективүүдэй, политинформаторнуудай бүлэгүүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй семинар үнгэргэдэг юм. hаяхан баhа ээлжээтэ семинар боложо үнгэрбэ.

КПСС-эй Советскэ райкомой нэгэдэхи секретарь С. Н. Булдаев «Партиин ЦК-гай декабриин (1973 он) Пленумэй дүнгүүд» гэhэн темээр элидхэл хээ.

«Уласхоорондын байдалай зарим тэды шухала асуудалнууд тухай» КПСС-эй обкомой лектор А. С. Серебряков семинарта хабаадагшадта хөөрэжэ үгөө.

Манай корр.

БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ

РЕСПУБЛИКЫН ХҮДӨӨ АЖАХЫН ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

1973 ондо шэнэ, боро газарнуудые элдүүрилхэ ажалай үндэр үрэ дүн туйлаhанайнь түлөө Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** иимэ хүнүүдые шагнаха:

Агафонов Геннадий Георгиевичые — «Бурводстрой» трестын Бэшүүрэй нүүдэл оньhожоруулагдамал колонны тракторист.

Антонов Никифор Варфоломеевичые — Мухар-Шэбэрэй аймагай «Искра» колхозой тракторист.

Ащенков Александр Александровичые — «Сельхозтехникын» нэгэдэлэй тракторист.

Балданов Бадмацырен Убошеевичые — Хэжэнгын аймагай Загаhатын совхозой тракторист.

Баранов Иван Иосифовичые — «Сельхозтехникын» Мухар-Шэбэрэй аймагай нэгэдэлэй тракторист.

Баянов Ралиф Юсуповичые «Сельхозтехникын» Сэлэнгын аймагай нэгэдэлэй тракторист.

Белокопытов Михаил Тихоновичые — Баргажанай аймагай Баргажанай совхозой тракторист.

Борисов Трофим Максимовичые — «Бурводстрой» трестын Зэдын нүүдэл оньhожоруулагдамал колонны тракторист.

Быков Гавриил Алексеевичые —«Сельхозтехникын» Улаан-Үдын аймагай Оронгын отделениин тракторист.

Васильев Владимир Константиновичые — Яруунын аймагай Витимэй совхозой тракторист.

Гончиков Нимацырен Цыбиковичые — Мухар-Шэбэрэй аймагай «Знамя Ленина» колхозой тракторист.

Горбов Николай Ивановичые— «Сельхозтехникын» Кабанскын аймагай нэгэдэлэй тракторист.

Губин Пётр Николаевичые — «Сельхозтехникын» Хойто-Байгалай отделениин тракторист.

Данзанов Пётр Дампиловичые — Захааминай аймагай Дүтэлүүрэй совхозой тракторист.

Дударев Геннадий Константиновичые — «Бурводстрой» трестын Түнхэнэй нүүдэл оньhожоруулагдамал колонны тракторист.

Дылыков Гатаб Батомункуевичые — Хурамхаанай аймагай Аргатын совхозой тракторист.

Жигжитов Ринчин-Цыдып Цыбжитовичые — Хориин аймагай Үдын совхозой тракторист.

Иванов Тарас Сидоровичые — Мухар-Шэбэрэй аймагай «Знамя Ленина» колхозой тракторист.

Кадыров Фаниль Кадыровичые—Загарайн аймагай «Гигант» колхозой тракторист.

Козлов Демьян Александровичые — Мухар-Шэбэрэй аймагай «Искра» колхозой тракторист.

Колов Георгий Ильичые — «Бурводстрой» трестын Загарайн нүүдэл оньhожоруулагдамал колонны тракторист.

Колодин Геннадий Васи[льевичые] — Яруунын аймагай Яруунын совхозой тракторист.

Котовщиков Иван П[етровичые] — Түнхэнэй аймагай Түнхэнэй совхозой тракторист.

Леонов Владимир Па[влович]ые — Мухар-Шэбэрэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой тракторист.

Малютин Владимир К[он]стантиновичые — «Сельхозтехникын» Улаан-Үдын аймагай нэгэдэлэй тракторист.

Михайлов Александр М[атв]еевичые — Хэжэнгын аймагай Чисаанын совхозой тракторист.

Моглоев Дамдин Ша[п]повичые — «Бурводстрой» трестын Түнхэнэй нүүдэл оньhожоруулагдамал колонны тракторист.

Онгонов Даши Урбат[ае]вичые — Хурамхаанай аймагай Хурамхаанай совхозой тракторист.

Перфильев Федот Фе[ок]тистовичые — Мухар-Шэбэрэй аймагай «Авангард» совхозой тракторист.

Петров Василий Егорo[ви]чые — Мухар-Шэбэрэй аймагай Суулгын совхозой тракторист.

Ревенский Пётр Ивано[ви]чые — «Сельхозтехникын» Мухар-Шэбэрэй аймагай нэгэдэлэй тракторист.

Ринчинов Цыдып Намсараевичые — Яруунын аймагай «Победа» колхозой тракторист.

Рытзынов Виктор Дашинимаевичые — Мухар-Шэбэрэй аймагай Суулгын совхозой тракторист.

Серебренников Виктор Евлампиевичые— «Сельхозтехникын» Хэжэнгын аймагай нэгэдэлэй тракторист.

Смольников Александр Васильевичые — «Сельхозтехникын» Хяагтын аймагай нэгэдэлэй тракторист.

Сороковиков Василий Сергеевичые—Түнхэнэй аймагай «Сибиряк» колхозой тракторист.

Тюменцев Александр Андреевичые — «Сельхозтехникын» Түнхэнэй аймагай нэгэдэлэй тракторист.

Февралёв Иван Калистратовичые — Сэлэнгын аймагай Химнын совхозой тракторист.

Хишектуев Дугаржап Ивановичые — Мухар-Шэбэрэй аймагай «Авангард» совхозой тракторист.

Цыденов Цыдып-Доржи Гыпыловичые — Хэжэнгын аймагай Худанай совхозой тракторист.

Цыренов Валерий Ба[ир]маевичые — Сэлэнгын аймагай Сүхын совхозой тракторист.

Черепанов Антон Николаевичые — Хяагтын аймагай Ехэ-Нугын совхозой тракторист.

Чулков Иван Михайловичые — «Бурводстрой» трестын Мухар-Шэбэрэй нүүдэл оньhожоруулагдамал колонны тракторист.

Шабонов Альберт Трофимовичые — Хурамхаанай аймагай Хурамхаанай леспромхозой тракторист.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь В. ДУБРОВСКИЙ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1974 оной январиин 25.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

РЕСПУБЛИКЫН ГҮРЭНЭЙ ТҮБЭЙ АРХИВАЙ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Республикын гүрэнэй түбэй архивай байгуулагдаhаар 50 жэлэй гүйсэhэнтэй дашарамдуулан, архивай органуудта олон жэлэй туршада hайнаар хүдэлhэнэйнь түлөө Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха:

Гомбоева Марта Мустафовнае — албан зургаануудай архивуудай таhагай начальник.

Денисова Анна Прок[оп]ьевнае — документальна материалнуудай, микрофото буулгабариин ба hэльбэн шэнэдхэлгын лабораториин даагша.

Семина Галина Михайловнае — архивай материалнуудые хэрэглэхэ ба тү[ш]аглаха таhагай начальник.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь В. ДУБРОВСКИЙ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1974 оной январиин 23.

Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрикын коллектив юhэдэхи табан жэлэй дүрбэдэхи, тодорхойлхы жэлдэ дээшэлүүлэгдэhэн социалис уялга абаба. Мүнөө энэ фабрикын хүдэлмэришэд халаан бүрнингөө даабари үлүүлэн дүүргэхэ гэhэн зорилготойгоор дундаа мүрысэн хүдэлнэ. Ээрэлгын цехэй коллектив энэ талаар яhала амжалтатай. М. И. Пискуновой даадаг участогай коллектив жэлэйнгээ даабари ноябриин 15-да дүүргэжэ, хараалагдаhан түсэбhөө гадуур 6 мянган килограмм продукци гаргахаар уялга абанхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: М. И. Пискуновой участогай хүдэлмэришэд ажал тухайгаа хөөрэлдэжэ байна.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

РЕВОЛЮЦИИН ҮЛГЫ, БААТАР ХОТО

ФАШИС ХҮРЕЭЛЭЛГЫН ДЭЛБЭ СОХИГДОҺООР 30 ЖЭЛЭЙ ОЙДО

ТҮҮХЭТЭ ЕХЭ ИЛАЛТА

А. М. ВАСИЛЕВСКИЙ,
Советскэ Союзай Маршал

Ленинградые хамгаалхын түлөө урдань үзэгдөөгүй ехэ тулалдаан баатаршалгата 900 хоногой туршада үргэлжэлһэн юм. Фронтын сэрэгүүд, городойхид айхабтар хүндэ хүшэр байдалда байһан, эрэлхэг зоригтойгоор тэмсээ бэлэй.

Ленинград шадар болоһон дайнай ябуулганууд харата түүхэйгаар, гэнтэ СССР-тэ добтолһон фашис Германида эсэргүүсэн бодогшо бүхы совет арадай тэмсэлтэйнь таһалшагүй холбоотой байгаа. Городто орохо замууд дээрэхи дайсанние угтан тулалдаһан Ленинградай фронт хамгаалалга хэхэһээ гадна Ахамад дээдэ командованиин Ставкаһаа шэнэ хүсэ абажа, бусад фронтнуудтай хамтаран, дайсанда эсэргүү шанга сохилтонуудые хойно хойноһоонь хэдэг, тэдэнэй ехэ хүсэнүүдые үй дэлбэдэг байба.

Сахилгаан мэтэ түргөөр городые эзэмдэхэ һанаатай немец-фашис сэрэгүүдэй бүхы һэдэлгэнүүдтэ, харата ябуулгануудта шанга харюу үгэшэ Ленинградай фронтын сэрэгүүд үргэн арад зоноор дэмжэгдэн, Балтиин флодтой хамтадаа тэмсэн, город худар орохо замууд дээрэ гитлеровецүүдэй добтолго зогсоогоо һэн. Тиигэбэшье город хүреэлэгдэшэн байгаа. Тиигэбэшье тэмсэлэй зориг түгэлдэрөөр үргэлжэлүүлээ. Энэ ушар фашанхи хэрэгүүдтэнь ехээр нүлөөлһэн юм. Юуб гэхэдэ, Ленинградые булимтаран тэмсээраа, танкнуудаа Москва шадархи шанга тулалдаануудта эльгээхэ түсэбтэй байһан.

Тихвин шадархи байдал гэхэдэ совет командованиин. мүн бидэнэй — Генеральна штабай хүдэлмэрилэгшэдэй — һанаа зобоодог һэн. Тэрэнние эзэлэн абаа һаань, финн сэрэгүүдэй добтолгые Свирь мүрэн шадар зогсоогоод байһан 7-дохи тусхай армиин ара тала руу фашистнуудай сүмэрэн орохо аюул тохёолдохо байгаа. Немецүүд финнүүдтэй ниилэбэл, Ленинградые хоёр дабхараар хүреэлхэ, Вологда тээшэ бүри шанга добтолго хэхэ байгаа бшуу.

1941 оной декабриин 17-до Волховско фронт бии болгогдоо һэн. Энэ фронтын сэрэгүүд шэнэ жэлэй гаратар совет газар дайдын зарим хубиие фашистнуудһаа сүлөөлһэн, «Север» гэдэг бүлэг арминуудай хүсэ һуларуулһан, бэхилэлгэнүүдээ улам үргэдхэһэн юм. «Ехэ газарнай» эдэ бэхилэлгэнүүдтэ — Ладожско нуурта—түшэглэн, хүреэлэгдэһэн Ленинградые эдеэ хоолой зүйлнүүдээр хангадаг байгаа. Хойто, урда фронтнууд дээрэ шанга тулалдаануудай болоjо байха үедэ Москва шадар Улаан Армиин добтололго бэлдэгдэжэ, удаа тээнь Ставка энээнээ амжалтатайгаар бэелүүлээ һэн.

Иимэ гол шэглэлтэй добтолгоёо үргэдхэн хүгжөөхын тула шухала нэмэлтэ хүсөөр дуталдажа байгаашье һаа, ниитэ сэрэгэй хоёр армиие Ленинград худар Ставка эльгээгээ бэлэй. Январь һарын эхеэр совет сэрэгүүд добтолго хэһэн аад, урагшаа гүйдэһэн юм.

Фашис хүреэлэлгые сүмэ сохин, Ленинградые сүлөөлхын тула Коммунис партиин, Совет правительствын ямар ехэ хүсэлэлгэ оролдолго гаргаһыень совет хүнүүд, нэн түрүүндэ ленинградайхид һайн мэдэжэ, хүреэлэлгые һаяар дэлбэ сохихобди гэжэ батаар этигэдэг байгаа.

Ленинэй хото баатаршалгата тэмсэлээ үргэлжэлүүлһээр байба.

Сталинград шадар немец сэрэгүүдэй бута сохигдоһоной һүүлээр, совет-герман фронтын урда хубида Улаан Армиин амжалтата добтолгонуудые хэһэнтэй дашарамдуулан, дайсанай хүреэлэлгые дэлбэ сохихо таарамжатай оршон байдал бии болоо бэлэй. Энээниие уламжалан, немец-фашис командовани фронтын бусад участогууд дээгүүрхи сэрэгүүдээ бэхижүүлхэ аргагүй болоһон байгаа. Тиигэбэшье Ленинград шадар дайсанай нилээд хүсэн татагданхай: урда, зүүн урда талаһаань хотые тойрон хүреэлһэн немец 18-дахи арми 25 дивизитэй, городые хойто талаһаань хүреэлһэн финскэ арми 5 дивизитэй байгаа.

Хүреэлэлгые дэлбэ сохихо түсэб Ахамад дээдэ командованиин Ставка баталжа, тэрэниие «Искра» гээд нэрлээ һэн. Хоёр фронтын — Ленинградай ба Волховско хүсые уулзуулан, Шлиссельбургско-синявинска хушуун дээрэхи немец-фашис бүлэглэлые һамна бута сохин, хүреэлэлгые дэлбэ татажа, Ленинград хотые ороной түбэй районуудтай хуурай газараар холбоотой болгохо зорилго тэрэ түсэбөөр хараалагдаа һэн.

Ленинградай, Волховско фронтнуудай сэрэгүүд добтолгоёо 1943 оной январиин 12-то эхилээ бэлэй. Долоон үдэрэй туршада шанга байлдаануудые хэжэ, ниилэһэн байгаа. Хүреэлэлгын дэлбэ сохигдоһон тухай мэдээсэлые омогорхол баяртайгаар угтаа һэмди. Тиигэжэ Ленинград оронойнгоо бусад районуудтай холбоотой болоһон юм.

«Искра» гэжэ добтолгын амжалтатайгаар дүүрэхэдэнь, Ленинградые сүлөөлхын түлөө тэмсэлдэ үндэһэн хубилалтанууд болоо һэн.

«Север» гэжэ бүлэг арминууд 741 мянган солдат, офицертэй, 10.070 ехэ буутай, миномёдтой, 385 танктай, 370 самолёдтой байгаа.

Сэрэгэй энэ ябуулгада хабаадаһан совет фронтнууд 1.241 мянган солдат, офицертэй, 21.600 ехэ буутай, миномёдтой, 1.475 танк ба өөрөө ябадаг зэбсэг түхеэрэлгэтэй, 1.500 самолёдтой байгаа. Балтиин флот, холоһоо сохилто хэдэг авиаци, партизанууд хабаадалсаа һэн.

Ленинград, Новгород шадар совет сэрэгүүдэй добтолгын 1944 оной январиин тэн багта эхилхээр хараалагдаһаниинь гайхалтайшье бэшэ. Тиихэ үеэр Украиныи баруун талада шэбээлһэн немецүүдэй ехэ хүсые бута зада сохихо гэжэ совет командовани түсэблөөд байгаа.

Дайсанай хүреэлэлгын дэлбэ сохигдоһон тухай бүхы дэлхэйдэ мэдээсэһэн ехэ буугай салют 1944 оной январиин 27-до нэерээ һэн. Тиигэжэ Ленинград хото хүреэлэлгэһээ бүрин сүлөөрөө бэлэй.

(АПН).

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: МОСКОВСКО ПРОСПЕКТ ДЭЭРЭ В. И. ЛЕНИНДЭ БОДХООГДОҺОН ПАМЯТНИК. СКУЛЬПТОРЫНЬ М. К. АНИКУШИН, АРХИТЕКТОРЫНЬ В. А. КАМЕНСКИЙ.

ТАСС-ай фотохронико.

Петроградай Ленинград болгогдон хубилгагдаһаар 50 жэлэй ой байгша оной январиин 26-да гүйсөө.

ЭРЭЛХЭГ ЗОРИГОЙ 900 ҮДЭР

900 ШАХУУ ҮДЭРЭЙ туршада дайсанай тойроһон хүреэлэлгын дүүрэһые соносхоһон салют 1944 оной үбэлэй үдэшэ ленинградайхидта мэдээсээ һэн.

Тэрэ гэһэнһээ хойшо гушан жэл үнгэрөө. Баярлаһандаа тэбэрилдэн таалалдаһан, уйлалдан бархиралдаһан хүнүүдэй олохониинь мүнөө үгы. Тиихэдэ залуу ябаһан хүнүүд мүнөө үбгэ эсэгэнэр, хүгшэн эжынэр болонхой. Фашис хүреэлэлгын һүрөөтэ, гасалан зоболонто үдэрнүүд тухай хөөрөөн аша гушанартань үльгэр домог шэнгеэр үзэгдэдэг байха.

Баатарнууд гэжэ нэрлэгдэхэ ёһоороол нэрлэгдэхэ бүхы хүнүүдэй нэрэнүүдые бултыень түүхын хадагалжа шадаагүйнь элитэ. Ленинградай бүхы хүнүүдтэ бэшэг эльгээхэдээ, «Бидэнэр бэшэ, харин үхэл бидэнһээ айха» гэжэ бэшэһэн Кировскэ заводой хүдэлмэришэд тиимэл баатарнууд байгаа. Ехэ буугай һомонһоо, бомбын тэһэрэлнһээ бүхы цехүүдэй хананууд дорьбожо доһолжо байхада, эдэнэр эдэбхитэй габшагайгаар ажалладаг һэн. Зарим тэдэ сагай үнгэрһэн хойно тэһэрдэг бомбонуудые зайсуулха командада һайн дураараа бэшүүлһэн залуу басаган Анна Ковалева баатар габьяата хүнүүдэй нэгэниинь болоно. Тэрэ 40 гаран бомбо зайсуулһан юм.

Мүнөө Анна энхэ мэндэ ябана, инженерээр хүдэлнэ.

Һүни бүхэндэ хотын гэрнүүдэй оройгоор дежурладаг байһан Ленинградай хэдэн мянгаад хүнүүд ёһотойл баатарнууд гээшэ. Шатаадаг бомбонуудые тэдэнэр гэрнүүд дээрэһээ абажа хаядаг, унтаргаадаг. өөһэдынгөө хүсөөр галай аюул сарадаг байһан.

Хотын хүн зоной байдалые хүтэлбэрилжэ байгшадай үмэнэ үдэр бүхэндэ шэнэ шэнэ асуудалнууд гарадаг һэн.

Түлишын дууһахададань, районно Соведүүд һандарһан модон гэрнүүдые, сарайнуудые, хашаануудые задалжа, түлишэ болгодог бэлэй. Столовонуудай, байрын ехэ ехэ гэрнүүдэй дэргэдэ уһа бусалгаха пунктнуудые бии болгоһон байгаа.

Электростанцинуудай шэнгэн түлишөөр дуталдахададань, городтохи шулууһ нүүрһэнэй багашаг нөөсэ хэрэглэн, задалагдаһан котельнэнүүдые һэргээн хабсаргадаг һэн.

«Тэсэжэ гараха! Яагаашье һаа, тэсэжэл гараха!» — гэжэ Ленинградай бүхы хүнүүд бодомжолдог байгаа. Юундэб гэхэдэ, Ленинград тухайда «Ехэ газарай» мартаагүй байһыень мэдэдэг һааб даа. Ладожско нуурай зүүн бэедэ талхан, мяхан, уйгааг болгогдоһон һүн гэхэ мэтэ эдеэ холой зүйлнүүд вагоноор асарагдажа байба.

Нуурай хүрэхэдэнь, тэрээн дээгүүр харгы гаргаа бэлэй. «Ехэ газарһаа» эдеэ хоолой зүйлнүүд, эмүүд, һомо хэрэгсэлнүүд иишэ асарагдадаг, шархатаһан үхибүүдые, эхэнэрнүүдые, үбгэд хүгшэдые эндэһээ «Ехэ газарта» абаашадаг һэн. Иигэжэ 550 мянган хүн Ленинградһаа гаргагдаһан байна.

Ленинградые фашис хүреэлэлгэһээ бүрин сүлөөлхын түлөө асари ехэ байлдаан эхилээ. Дайсан хэды эсэргүүсэлтэ хэбэшье, гэдэргээ, баруулжаа сухариха баатай болоо һэн... Сталинград шадар, Кавказда, Курскын оршондо, Днепр дээрэ илалтануудые удаа дараалан туйлаһанайнгаа һүүлээр Улаан Арми Ленинград шадар шэбээлһэн немец-фашис сэрэгүүдые һамна бута сохиһон юм.

Елена ДОРОШИНСКАЯ.
(АПН).

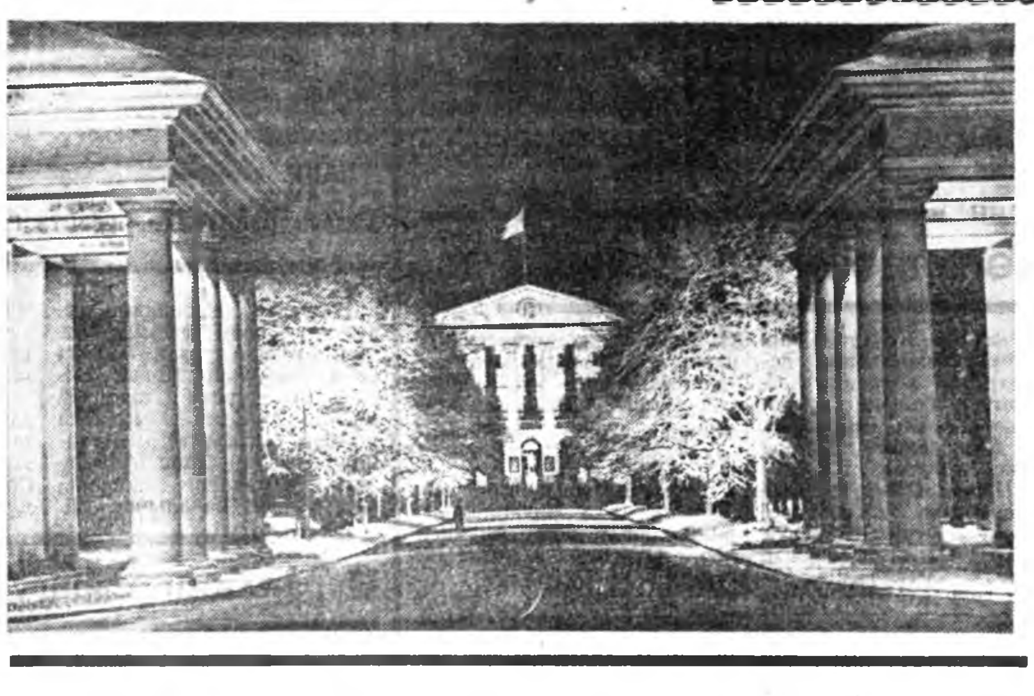

СМОЛЬНО — ОКТЯБРИИН ЗЭБСЭГТЭ ВОССТАНИИН ШТАБ.

ТАСС-ай фотохронико.

ЛЕНИНГРАДАЙ ДАЙШАЛХЫ ГАБЬЯА

Борис АНДРЕЕВ,
КПСС-эй Ленинградай городской комитедэй секретарь

Фашис Германиин удамаршад Советскэ Союзда харата түүхэйгаар добтолон ороходоо, сахилгаан мэтэ түргэнөөр диилэхэбди гэжэ һанаһан байгаа. Совет гүрэнэй нийслэл — Москва хотые добтолон эзэлхэ гол зорилго гитлеровецүүд урдаа табиһан юм. Фашис булимтарагшадай һанамжын ёһоор, нийслэлые эзэмдэлгэ дайнай эсэс болохо ёһотой байгаа. Тиихэ зуураа, Ленинград хотые эзэлэлгэ ехэ ушартай гэжэ немец командовани тоолоһон байна. Дайнай урда тээхэнэ фашис партиин гауляйтернүүдэй суглаан дээрэ Гитлер үгэ хэлэхэдээ, дайнай эхилһэнэй һүүлээр найман неделиин үнгэрхэдэ, Ленинград хотые эзэлээд байхабди гэжэ һайрхаа бэлэй. Энэ хотые хамгаалагшадай эсэргүүсэлтые зэрлиг бүдүүлигээр дараха гэжэ фашис командовани шиидэһэн юм. Немец далайн-сэрэгэй штабай директивэ дотор: «...Петербург хотые тооһон тоброг болгохобди. Совет Россиин илагдаһанай һүүлээр энэ хотын байһанайшье ушаргүй...» гэжэ хэлэгдэһэн байгаа.

Ленинград город-фронт болоо һэн.

Эндэхи партийна организаци Ленинградые хамгаалхын хэрэг эмхидхэгшэ, хүтэлбэрилэгшэнь болоо бэлэй. Коммунистнууд өөһэдөө эгээн хүшэр хүндэ газарнуудта ошодог байба. Партиин гэшүүдэй 70 процентнь буу барижа, тэмсэн бодоо һэн.

Хүдэлмэришэд-коммунистнууд фабрика, заводуудта шэн габьяатайгаар ажалладаг байһан.

Партийна организациин уряагаар Ленинградай хэдэн зуугаад мянган хүн бэхилэлгэнүүдые барилсаа бэлэй.

Хүреэлэлгын эгээл хүндэ хүшэр һарануудта ленинградайхид партида ородог байба. 1941 оной декабрьда 970 хүн, 1942 оной январь-март һарануудта 2138 хүн партида ороһон юм. Хүреэлэгдэһэн хотые гитлеровецүүд ехэ буунуудаар буудадаг, бомбододог байгаа. Хэдэн зуугаад мянган хүнэй үлдэжэ үхөөшье һаань, үлэсхэлэн байдалые дабажа гараха гэжэ ленинградайхид шиидэһэн, дабаһаншье байха.

Тиин Ленинград тэмсэжэ үргэлжэлһөөр байба. Хүдэлмэришэд зэбсэг хэрэгсэлнүүдые бүтээжэ, фронтдо эльгээдэг, сэрэгэй техникэ заһабарилдаг һэн. 1941 оной дүүрэтэр эндэ түүхэй эдэй, түлишын, электрын элшэ хүсэнэй дуталдажа байхадань, хүдэлмэришэн анги туйлай ехэ баатаршалга гаргаа: 713 танк, 480 бронемашина, 58 бронепоезд, сэрэгэй 125 судна, хэдэн мянгаад ехэ буу, миномет, олон миллион һомо хэрэгсэл, минэ бүтээгдэһэн юм. Гэхэтэй хамта, хүреэлэгдэһэн хото сэрэгэй техникэ совет-герман фронтын бусад участогуудташье эльгээдэг байгаа.

Баатар-хото гансаардаагүй. Ленинградые хамгаалха, тэрэниие хамгаалагшадай байдал һайжаруулха ябадалтай холбоотой асуудалнуудые партиин Центральна Комитет, Гүрэнэй Оборонын Комитет, Ахамад дээдэ командованиин Ставка үдэр бүхэндэ шиидхэдэг һэн.

Ярославска, Саратовска, Пензенскэ, Горьковско, Куйбышевска, Омско ба бусад областьнуудай ажалшад хүреэлэгдэһэн хотые эдеэ хоолой зүйлнүүдээр хангадаг байгаа. Сибиринхид 1 миллионһоо дээшэ түхэриг суглуулаад, Ленинградай фронтдо эльгээгдэхэ танкнуудай колонные бүтээлгэдэ тэрэ мүнгэеэ үгөө бэлэй. Коми АССР-эй шахтёрнууд арбан эшелон шулуу нүүрһэ Ленинградта эльгээһэн юм гэдэг...

Ленинградые эдеэ хоолоор хангаха гээшэ гүрэн түрын удха шанартай зорилгонуудай нэгэн болоно гэжэ Коммунис партиин Центральна Комитет, Совет правительство тоолодог байба. Ладожско нуурай мүльһэн дээгүүр сэрэгэй-автомобильна харгы гаргагдажа, ленинградайхид тэрэниие «Ажамидаралай харгы» гэжэ нэрлээ һэн.

Ленинградые тойроһон хүреэлэлгэ 1943 оной январь һарада дэлбэ сохигдоо бэлэй. Тиин Ленинград тээшэ шаанууд хаа хаанаһаа таһалгаряагүй ерэжэ эхилбэ. Үлэсхэлэн хооһон байдал үнгэрөө. Тиигэбэшье дайсан Ленинград шадар шэбээлһээр байһан юм.

Үшөөл шанга тулалдаанууд болохоор хүлеэгдэжэ байгаа һэн.

1944 оной январиин 27-до Ленинград дайсанай хүреэлэлгэһээ бүрин гараба.

Ленинград шадар туйлагдаһан илалтын 30 жэлэй ойе тэмдэглэхэдээ, ами наһаяа хайрлангүй, гурбан революциин үлгы хотые, Ленинэй хотые хамгаалһан баатарнуудай урда доро дохижо, ёһолон хүндэлнэбди. Ленинградай миллион үлүүтэй хүн эндэхи хүүр дээрэ мүнхэ нойроор нойрсоно. Эдэнэй дурасхаал арюун нангин...

(АПН).

ХЭТЭ МҮНХЫН ДУРАСХААЛ

ХҮРЕЭЛЭЛГЭДЭ ОРОҺОН ленинградайхид 1944 оной январиин 27-ной үдэрые хэзээдэшье мартахагүй. Энэ үдэшэлэн эндэхи бүхы хүнүүд Нева мүрэнэй эрьедэ суглараа һэн. Фашис хүреэлэлгые эсэслэн дэлбэ сохиһон Совет Армиин эрэлхэг сэрэгшэдэй хүндэлэлдэ һайндэрэй салют хото город дээгүүр түрүүшынхеэ яларaa бэлэй.

Нева мүрэнэй эрье дээрэ эрэлхэг зоригтойгоор, шэн габьяатайгаар дайлалдажа, илалтын аша туһада ами наһаяашье гамнангүй тэмсэһэн хүнүүдэй нэрэнүүд арад зоной зүрхэ сэдьхэлдэ дурасхаал болон хэтэ мүнхэдөө үлэнхэй. Байрын гэрнүүдэй олоор баригдажа байһан Ленинэй хотын шэнэ районуудаар мүнөө ябаад харагты даа. Эндэ олон проспектнүүд, үйлсэнүүд Ленинградай түлөө байлдаануудта баатарай үхэлөөр унаһан солдатуудай, офицернүүдэй, геройнуудай нэрээр нэрлэгдэнэ.

Хотын 50 гаран үйлсэ дайнай баатарнуудай нэрэ абанхай.

Али талаһааньшье Ленинград тээшэ дүтэлэн ерэхэдээ, һүр жабхаланта, асари ехэ хүшөөнүүдые заабол харахат.

Пулковска үндэрнүүдтэ шанга тулалдаанууд болоһон байгаа. Ленинградые хамгаалһан эрэлхэг зоригтоной хүндэлэлэй хүшөө эндэ бодхоогдонхой.

Кронштадт гэжэ далайн-сэрэгэй хэрэмые сэрэгшэд Ленинэй хотын хуяг дуулга гээд нэрлэдэг һэн. Нэгэдэхи статьягай старшина, ехэ буугай командир Иван Тубасовай баатаршалгын хүндэлэлдэ эндэ хүшөө табигдаһан байна. Тубасов «Октябриин революци» гэжэ линкор дээрэ алба хэһэн юм. 1943 оной апрель һарада болоһон шанга тулалдаанай үеэр тэрэ шархатаһан байгаа. Эгээл энэ үедэ хажуудань хэбтэһэн һомо хэрэгсэлнүүд шатажа захалба. Удаарбал, тэһэрхэ... Шуһаа адхаржа, тэнхээ тамиргүй болоһон моряк һүүлшынгээ хүсэ зангидан, һомо хэрэгсэлнүүдые борт дээрэһээ уһа руу шэдэжэ оробо. Теэд һүүлшынь һомон тэрэнэй гар соо тэһэршоо...

Алдар солын ногоон бүһэлүүртэ ошожо, «Приморский» гэдэг мүнхэлэлгын бүлэг барилгатай танилсая.

«Приморский» гэжэ мүнхэлэлгын энэ барилга дээрэ ажалшад 20 мянган часай турша соо хүдэлжэ, 600 гаран модо, 3000 шахуу һөөг бургааһа һуулгаһан, хэдэн хүшөө бодхооһон байна. Эндэ минёрнуудай хүүр харабабди. Гартаа автомат бариһан сэрэгшэ табсан дээрэһээ зориг түгэлдэрөөр шэртэн харана. Матросуудай, солдатуудай, офицернүүдэй нэрэнүүд, эдэнэй хэдыдэ наһа бараһан һара, үдэрнүүд эндэ бэшээтэй.

Нева мүрэнэй эрье дээрэхи хотые баатарлигаар хамгаалагшадта зорюулагдаһан хүшөө эндэ бодхоохоор шиидхэгдээ һэн. Хүн зоной һайн дураараа үгэһэн мүнгэ зөөреэр тэрэниие бариха гэжэ шиидхэгдэһэн юм. Гансашье ленинградайхид бэшэ, мүн ороноймнай олон хото городуудай хүн зон энэ бодомжые һайшаан дэмжэһэн байгаа. Хүнүүд нөөсэлгын кассануудта, СССР-эй Гүрэнэй банкын городской контородо мүнгэсэ оруулна.

Автоном СЕРГЕЕВ.
(АПН).

ХАРХИС ДАЙСАНАЙ хүреэлэлгэдэ ороһон Ленинград хото бүхы орсиһоо таһаршанхай байгаа. Энэ баатар хотын хүн зон 900 шахуу үдэрэй турша соо эрэлхэг зоригтойгоор, шэн габьяатайгаар тэмсэхэдээ, немец хархис нохосуудые һамна бута сохилгодо нилээд ехэ нүлөө үзүүлһэн байна.

Үлэсхэлэн хооһон байдал хүнүүдэй хүсэл зоригые мохоожо шадаагүй.

Үбэлэй сагта Ладожско нуурай мүльһэн дээгүүр «Ажамидаралай харгы» гаргагдажа, эдеэ хоолой зүйлнүүд, һомо хэрэгсэлнүүд иишэ асарагдадаг һэн.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: элдэб ашаа тээһэн машинанууд «Ажамидаралай харгы» дээгүүр урагшаа аргааханаар дабшажа ябана. ТАСС-ай фотохронико.

ПИСКАРЕВСКО ХҮҮР ДЭЭРЭ...

1

ЛЕНИНГРАДТАХИ Пискаревско хүүр. Тус хотын 470 мянган хүн эндэ мүнхэ нойроор нойрсоно.

Мүнөөдэр би энээгүүр часай турша соо ябабаб. Оройдоол нэгэ час.

Адлиханаар баригдаһан хоёр павильон доторхи мүнхэлэлгын залнууд. Нэгэдэхи зал соонь — хүреэлэлгэдэ ороһон түрүүшын, эгээл хүндэ үе саг тухай, ленинградайхидай олон хүнүүдэй алдаһые, ехэ гасалан хохидолдо ороһые харуулһан фото-зурагууд, документнүүд шулуун дээрэ һиилэн буулгагданхай. Һандаргагдаһан байшан гэрнүүд... Аэростадууд... Ехэ буунуудай нэргэжэ байхадашье үлэн хооһоной шалтагаанаар турашаһан хүнүүдэй ажаллаһан заводой цехүүд...

Ленинград хотые хамгаалхын түлөө тэмсэһэн совет хүнүүдэй дайшалхы баатаршалга тухайда хоёрдохи павильон соо табигдаһан зүйлнүүд хөөрэнэ. Баатар зоригто Виктор Ивановой, Никита Гусагай, Тумир Сулимановай, Ханип Шамуковой, Мурат Хамикоевой шуһаар будагдаһан комсомольско биледүүдые харанабди. Орон доторхи элдэб арадуудай түлөөлэгшэд Ленинэй хотые хамгаалаа. Гитлеровецүүдые илаһандаа омогорходог ленинградайхидые харуулһан фото-зурагууд бии.

Павильонуудай саана үргэн ехэ талмай — шулуун плитануудые дэбдиһэн, табсантаһан газар. Тэрэнэй тэгэндэ — Мүнхын гал. Революциин тэмсэлшэдые хүдөөлүүлһэн Марсова талмайһаа асарагдаһан галаар тэрэ носоогдонхой. 26 гектар талмайе эзэлдэг некрополиин түбэй хубинь эндэһээ элеэр харагдана. Хайшаашье харахада — хүүрнүүд, хүүрнүүд, хүүрнүүд... Манай Эхэ ороной баатар габьяае харуулһан һүр жабхаланта бронзо хүшөө саананьтобойно. Унаһан хүнүүдэйнгээ түлөө уйдхар гашуудалда эзэлэгдэхэһээ гадна. Эсэгэ оронойнгоо зол жаргалта байдалай аша туһада ами наһаяа үгэһэн хүбүүд, басагадайнгаа эрэлхэг зоригоор, дүлэтэ дурлалаар омогорхоно...

Түхэреэн жэлэй туршада Эхэ ороной хүшөөгэй дэргэдэ баглаа сэсэгүүд табигдажал байдаг.

2

Хүүрнүүдэй хажуугаар ябахадаа, зүрхэнишни шэмшэрэн үбдэхэдэл гэнэ. Пискаревско хүүр — эрэлхэг баатарнуудай хэтын дурасхаал ёһолон хүндэлхэһөө гадна, дайе буруушааһан, шоо үзэһэн, эб найрамдал хангахые уряалһан уряа мүн.

Мүнөөшье Пискаревско хүүрэй дэргэдэ пионернүүдэй жагсаалнууд болодог, эдиршүүлдэ комсомолой биледүүд барюулагдадаг юм. Ленинград хотын түлөө байлдаануудай ветеранууд эндэ уулзадаг. Гансахан 1973 ондо хоёр миллион шахуу хүн эндэ ерэжэ, хараһан байна.

Мемориалай эрдэмтэ хүдэлмэрилэгшэ Петр Асеев дабхагар бэшэгүүдые намда харуулаа һэн.

Ганса нэгээрээ, бүлэгөөрөө хүнүүд ерэжэл, ерэжэл байдаг. «Пискаревско мүнхэ дурасхаалай хүүрые харахадаа, юун гэжэ һанаба гээшэбта?» — гээд, хүнүүдтэ хандабаб.

Толгойгоо гунхуулһан, наһажаал эхэнэр нэгэ хүүрэй дэргэдэ зогсоно. Нюдэдынь нулимсаар дүүрэнхэй. Мария Дубарева хэр угһаа Ленинградта ажаһуудаг. Хүреэлэлгын бүхы 900 үдэрэй туршада эндэ байгаа. Фабрикада хүдэлжэ, фронтын захилнуудые дүүргэдэг байһан юм.

— Манай бүлэдэ ехэ гасалан тохёолдоо һэн даа, — гэжэ тэрэ эхэнэр хөөрэнэ. — Үбгэмни Кировскэ заводто хүдэлдэг бэлэй. Ажаллажа байһаар наһа бараад, эндэнь хүдөөлүүлээ һэмди.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай ветеран — Белоруссиин Могилев хото шадархи Горки гэжэ бишыхан городто ажаһуудаг Парфен Космичевский хэдэн удаа Ленинградаар ябаһан юм.

— Эндэ, Пискаревско хүүртэ ерэхэдээ, эзэлүүдгүй иигэжэ бододогби: «Шэнэ дайе үүдхүүлхэгүйе оролдохо хэрэгтэй...»

Автоном НЕПОМНЯЩИЙ,
АПН-эй корреспондент,
Ленинградые хамгаалгада хабаадагша.

ЗАХААМИНАЙ АЙМАГТА

ГАЗЕТЭ ХЭБЛЭДЭГ АВТОМАТ

Закаменск хотын типографида газетэ хэблэдэг «ПСА-3» түхэлэй автомат тодхогдобо. Тэрэнь часай туршада 4600 хэһэг газетэ хэблэнэ. Ейск хотодо бүтээгдэһэн иимэ машинанууд республикымнай ондоошье аймагуудай типогафида табигданхай. Хэблэлэй хуушан түхэлэй машинанууд час соо 1600—2000 хэһэг газетэ гаргаха хүсэтэй һэн.

Тус автомадые Москваһаа ерэһэн наладчик Юрий Борисов хабсаргажа, шалгалта гаргаад, тусхай комиссида тушааба. Нигэжэ Захааминай ажалшад аймагайнгаа «Ажалай туг» газетэ эртүүр абажа, уншаха аргатай болобо.

МЭРГЭЖЭЛТЭД ОЛООР БЭЛДЭГДЭНЭ

Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай хүдэлмэришэдэй болон инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй гурбанай нэгэ хуби жэл бүри элдэб курсануудта һуралсажа, шадабари мэргэжэлээ дээшэлүүлнэ. Гадна комбинадай цехүүдтэ түрүү дүршэлэй һуралсал эмхидхэгдэһэн, техническэ мэргэжэл олгохо 14-дэхи училищида һуралсад зургаан мэргэжэл, үдэшын техникумдэ һурадаг залуушуул табан янзын мэргэжэл шудална. 1972—1973 онуудта хамта 628 хүдэлмэришэн элдэб мэргэжэлтэй боложо, тусхай үнэмшэлгэ абаба. Һаяхан тэдэнэй һүүлшын 180 хүндэ иимэ үнэмшэлгэ барюулагдаба.

«ХОНИШОН» ГЭҺЭН ҮНЭМШЭЛГЭ

Михайловкын совхозой мэдээжэ хонишон Кирилл Антонович Минжиханов, энэ ажахын хонишон Сергей Жамсоевич Мункуев гэгшэд нэгэ һарын туршада «Байкальский прибой» пансионадта амархынгаа хажуугаар, тэндэ эмхидхэгдэһэн мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ курсада һураһан байна.

Манай республикын бусад хонишодтой хамта михайловкынхид хүдөө ажахын министерствын эмхидхэһэн курса дүүргээд, «хонишон» гэһэн үнэмшэлгэтэй болобо.

ТЕЛЕФОНУУД ОЛОШОРНО

Шэнэ жэлэй урда тээ 1600 номертой автомат-станци Закаменск хотодо ашаглалгада үгтэһэн юм. Тэндэ город хоорондын дүрбэн коммутатор тодхогдожо, арбан хоёр каналтай системэ Улаан-Үдэтэй холбоно. Тэрэнһээ гадна, Захааминай ажалшад Москва хототой хөөрэлдэхэ аргатай болоо. «АМГ-15» түхэлэй автомадай хабсаргагдажа, ашаглалгада оруулагдахада, Улаан-Үдэ, Шэтэ, Хабаровск, Эрхүү хотонуудтай сэхэ хөөрэлдэхэ боложо байна.

Ш. БАКШЕЕВ,
аймагай газетын редакторай орлогшо.

КУБЫН РЕСПУБЛИКА. **Сантьяго-де-Куба хотодохи урдань сэрэгэй байһан Монкада хэрэм. Фидель Кастрын ударидалга доро 1953 оной июлиин 26-да залуу революционернүүд энэ хэрэмдэ добтолжо, тэрэниие дайлан абаһан юм.** АПН-эй фото.

СПАРТАКИАДА ДҮҮРЭЭ, МҮРЫСӨӨН ҮРГЭЛЖЭЛҺӨӨР

Спортсменүүдэй дунда биатлоноор үнгэргэгдэһэн наада хараһан хүнүүд хэнэйнь түрүүлхэ, хэнэйнь һүүлшын һуури эзэлхэ байһаниие тодорхойлжо шадахагүй байгаа. Юуб гэхэдэ, биатлоноор урилдаһан спортсменүүдэй алининьшье алдуу гаргажа болохо ха юм. Жэшээнь, спартакиадын юһэдэхи үдэр биатлоноор үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ «Труд» бүлгэмэй түлөөлэгшэ Турышев гэгшэ 20 километрэй зайе хэнһээшье түрүүлэн, һайн сагтайгаар гаталжа, нэгэ час 9 минута 15 секунда харуулһан юм. Харин ябууд дундаа дүрбэ удаа сагаалса буудахадаа, тэрэ аяар 23 минутын ялада орошоһон байба. Мүрысөөнэй дүн гаргахада, Турышев 12-дохи һуури эзэлхэ баатай болоо. Биатлоной урилдаанда иимэ ушарнууд арга бэшэ үзэгдэдэг юм.

«Динамо» бүлгэмэй нэрэһээ мүрысөөндэ хабаадалсаһан, мүнөө 42-той Григорий Коротков тэбдэнгүйгөөр урилдажа ороно. Арбан табан минутын үнгэрөөд байхада, тэрэ түрүүшын сагаалса буудажа хэбтээ һэн...

Авиазаводой хүдэлмэришэн нүхэр Коротковой спортын талаар туйлаһан намтарынь һонирхолтой юм. Залуудаа тэрэ хүнгэн атлетикээр мүрысэдэг, богони зайда урилдахадаа, республикын чемпион болоһон байха. Удаань санаар бээ һорижо эхилхэдээ, спортын мастерай нэрэ зэргэтэй болоо һэн. Харин һүүлэй үедэ Григорий Коротков биатлонтой танилсаһан байна. Мүрысөөнэй дүн гаргахада, нүхэр Коротков бултанһаа һайн амжалта харуулжа, спартакиадын чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ.

Эдиршүүлэй дундаһаа «Труд» бүлгэмэй Леонид Астраханцев шалгаржа, мүн лэ спартакиадын дурасхаалай шанда хүртэһэн байна.

Спартакиадын һүүлшын үдэр биатлоноор мүрысэгшэдэй дунда эстафетэ дамжуулгын урилдаан болобо. Эдэнэр 4x7,5 гэһэн зайда эстафетэ үнгэргэхэ байгаа. Мүрысөөндэ хабаадаһан спортсмен бүхэн ябууд дундаа таба удаа сагаалса буудаха байһан.

Мүрысөөншье түлэг дундаа орожо, команда бүхэнэй түлөөлэгшэд һайн саг харуулхые оролдоно. Эндэ «Динамо» бүлгэмэй түлөөлэгшэ Григорий Коротков дахинаа шалгаржа, командадаа спартакиадын түрүүшын шан абхуулба бшуу. «Труд» бүлгэмэй, «Забайкалец» клубай командунууд хоёрдохи, гурбадахи һууринуудые эзэлбэ.

Командунууд хоорондын дүн гаргахада, «Локомотив» бүлгэмэй команда эрхимлэжэ, республикын Министрнүүдэй Соведэй тогтооһон дурасхаалай шанда хүртэбэ. «Спартак», «Труд», «Урожай» бүлгэмүүдэй командунууд удаадахи һууринуудые эзэлһэн байна.

Спартакиадын дүүрээшье һаа, республикын хүдөө нютагуудта энэ мүрысөөн үргэлжэлһөөр.

В. БАДМАЕВ.

* * *

Республикымнай спортсменүүдэй һаяар эхилхэ ехэ ехэ тулалдаатай мүрысөөнүүдтэ хэр зэргэ бэлдэһэн, мүн манайда үбэлэй спортын ямараар хүгжэжэ байһанда зорюулагдаһан шалгалта боложо дүүрэбэ. Энэмнай СССР-эй, РСФСР-эй арадуудай үбэлэй спартакиадануудай урдахана Буряадай АССР-эй үбэлэй табадахи спартакиада үнгэрбэ гээшэ.

Спартакиадын программада оруулагдаһан үбэлэй спортын зургаан зүйлнүүдээр шанга тулалдаатай наадан боложо дүүрэбэ. Эндэ шалгарһан спортсменүүдһээ республикымнай суглуулагдамал командунууд бүридхэгдэжэ, эдэнэр февралиин эхеэр Урда-Сахалинда эхилхэ РСФСР-эй арадуудай үбэлэй V спартакиадада хабаадалсахаар холын аян замда мордобо. Республикынгаа нэрэ солые хамгаалхаар ошогшодоймнай дунда Буряадай АССР-эй спартакиадын чемпионууд — конькишад, СССР-эй спортын мастернууд Маргарита Журкина, Сергей Воронин, Сергей Можаев, Вячеслав Мунгалов, Анатолий Деревянко болон бусад бии. Мүн санаар эрэшүүлэй дунда үнгэргэгдэхэ 15, 30, 50 километрэй, 4x10 гэһэн эстафетэ дамжуулгын мүрысөөндэ хабаадалсахаар В. Смирнов, А. Калуженин, С. Патрахин, В. Григорьев, Г. Цыбиков, О. Харитонов, эхэнэрнүүд сооһоо Н. Вершинина, Г. Кащеева, С. Кушеева, Л. Малофеева, Н. Суранова болон эдиршүүл хамта зургаан спортсмен оруулагдаба. Мүн слалом, биатлон, трамплинһаа һүрэлгөөр, санын урилдаанай хоёр зүйлөөр һонирхолтой мүрысөөнүүд болохо юм. Эдэ мүрысөөнүүдтэ хабаадалсахаар манай республикаһаа спартакиадымнай чемпионууд ошолсоһон байна.

РСФСР-эй арадуудай үбэлэй спартакиадын зургаан зүйлөөр чемпионой нэрэ зэргэ буляалдахаар холын аян замда мордогшодтоо амжалтатай ябажа ерэхыень хүсэе.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

ХҮХЮУ ЗУГААТАЙ НААДАН

Галуута-Нуурай оёдолой фабрикын хүдэлмэришэд жэл бүри янгинама хүйтэн үбэлые үдэшэлгэдэ зорюулагдаһан наада үнгэргэдэг юм. Тэдэнэр хододоо ойдо гаража, энэ һайндэрые тэмдэглэдэг байна.

Мүнөөшье ойн талмайда зон олоороо сугларжа, ехэ хүхюутэй зугаа наадан болобо.

Онтохонуудай персонажууд: хүхэ шоно, шандаган, шара улаан үнэгэн, шолмос, шүдхэр болон бэшэшье амитадай баг үмдэһэн хүнүүд олон. Суглагшадай анхарал татаһан Жабар үбгэн, Снегурочка, Шэнэ жэл гэгшэд ехэ хүхюутэйнүүд. Шэнэ жэлэй ролиие гүйсэдхэһэн дүрбэтэй Игорь Черниковой нюрганда «Тодорхойлхы» гэжэ бэшээтэй.

Гүнзэгы саһан соогуур хада өөдэ 50 метрэй зайда урилдагшадые хаража, ажалшад нилээд хүхилдөө. Эндэ «шандагад» — фабрикын залуу хүдэлмэришэд А. Черепанова, А. Орлова гэгшэд бултанһаа хурдан байжа, хэнһээшье түрүүн фиништэ хүрэжэ ерэбэд.

Нааданай түлэг дундаа байхада, хатаршадай конкурс эхилээ һэн. Жюри нэгэн һаналаар бэрхээр хатарһан Хүхэ шоно (маркировщица Нина Родюкова), Шара улаан үнэгэн (Татьяна Томсон) гэгшэдтэ түрүү һуури үгэжэ, шан барюулаа.

Уурал бааяһан самоварһаа халуухан сай, пирожкинууд энэ һайндэртэ элбэг байгаа. Парадай болоһоной удаа гоё һайхан, һонирхолтой костюм үмдэһэн хүнүүдтэ Жабар үбгэн бэлэг барюулаа.

Нигэжэ хүйтэн, һалхитай үдэр байгаашье һаань, суглагшад энеэдэтэй, зугаатайгаар һайндэрлэбэ. Фабрикын партийна, профсоюзай болон комсомолой организацинууд энэ һайндэр эмхидхэһэн байна.

Л. СЛЮНКИНА.
Сэлэнгын аймаг.

ХИЛЫН СААНАҺАА
телефон-телеграф-радио

ГАВАНА

Куба нүхэр Л. И. Брежневые хүлеэнэ

ТАСС

— КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хани ёһоной албанай хэрэгээр Кубада ерэлгэ манай арадта түүхэтэ удха шанартай байхаһаа гадна, мүн Латинэн Америкын, бүхы дэлхэйн арадуудта шухала байна, — гэжэ «Арадуудай хоорондо эб найрамдал бэхижүүлһэнэй түлөө» Уласхоорондын Ленинскэ шангай лауреат, Кубын Уран зохёолшодой ба соёлой ажал ябуулагшадай холбооной президент, Кубын элитэ мэдээжэ поэт Николас Гильен мэдүүлээ.

СССР-эй ба Кубын хоорондохи харилсаан адли тэгшэ эрхын, аха дүүгэй харилсаа холбооной гол ёһонуудһаа, пролетарска харилсаа холбооной ба интернационализмын гол ёһонуудһаа үндэһэлнэ гэжэ Латиин Америкын арадууд, дэлхэйн бусад оронуудай хүн зон ойлгоно гэжэ тэрэ ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө хэлэбэ.

Кубын уран зохёолшод, поэдүүд, хүгжэмшэд, уран зураашад, уран бэлигтэ бүхы хүнүүд, тодорхойлон хэлэбэл, манай ороной бүхы арад зон хүндэтэ айлшан Леонид Ильич Брежневые хүндэмүүшэ халуунаар угтахаар бэлдэнэ. Тэрэнэй Кубада ерэлгэ манай бүхы зондо баяр баясхаланта ушар болохо. Энэнь манай аха дүү оронуудай хоорондохи эбдэршэгүй хани барисаае саашадань улам хүгжөөхэ, социалис хани нэгэдэлтэ бүхы оронуудай харилсаа холбоо бэхижүүлхэ хэрэгтэ һайнаар нүлөөлхэ байха.

Эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй Москвада болоһон бүхэдэлхэйн конгрессэй үедэ нүхэр Л. И. Брежневэй үгэ хэлэхыень шагнаха зол хубитай байгаа һэм гээд Николас Гильен үргэлжэлүүлбэ. Энэ ушар зүрхэ сэдьхэлдэмни хэтэ мүнхэдөө үлэхэ, Л. И. Брежнев мүнөөнэй уласхоорондын байдалай гол шухала асуудалнуудаар гүнзэгы шэнжэлэл хэһэн байна. Тиигэжэ минии, конгрессэй бусад бүхы делегадуудай, дура татаа һэн.

БЕРЛИН

ХӨӨРЭЛДӨӨНҮҮД ДҮҮРЭБЭ

ТАСС

ГДР-эй ба НРБ-гэй партийно-правительственнэ делегацинуудай хоорондо хөөрэлдөөнүүд боложо дүүрэбэ. Эдэнь үнэн зүрхэнэй, хани барисаанай оршон байдалда үнгэрөө.

СЕПГ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Э. Хонеккер, БКП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, НРБ-гэй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ Т. Живков хамтын мэдүүлгэдэ гар табяа.

ГДР-эй ба НРБ-гэй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэнэр Х. Зиндерман, С. Тодоров экономическа ба научно-техническэ харилсаагаа саашадань гүнзэгырүүлэн хүгжөөхэ хэмжээ ябуулганууд тухай протоколдо гар табиба.

Германо-болгар хани барисаанай ехэ митинг январиин 24-дэ Берлиндэ болоо. СЕПГ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Э. Хонеккер, БКП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, НРБ-гэй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ Т. Живков митинг дээрэ үгэ хэлээ.

МЮНХЕН

«Залуу социалистнуудай» съезд

ТАСС

СДПГ-гэй «залуу социалистнууд» гэжэ залуушуулай организациин съезд Мюнхендэ январиин 25-да нээгдэбэ. 280 делегат энэ организациин 300 мянган гэшүүдые түлөөлнэ.

Энэ съезд январиин 27 болотор үргэлжэлхэ юм. Съездын зүблэхэ зүйлдэ правлениин тоосоото элидхэлые зүбшэн хэлсэлгэ ба организациин хүтэлбэрилхы органуудые һунгалга оруулагданхай.

Съездэ хабаадагшад Чилиин ба Грециин демократуудтай һаналаа нэгэдэнги байһанаа элирхэйлэн мэдүүлээ.

АМЖАЛТАТАЙ ХОЛБОО ХАРИЛСААНАЙ ХОЁР ЖЭЛ

ДАККА. (ТАСС-ай, «Правдын» корр.). СССР ба Бангладешэй Арадай Республикын хоорондо дипломатическа харилсаа тогтооһон хоёр жэл хадаа манай оронуудай хоорондо аша үрэтэйгөөр харилсалгын жэлнүүд байгаа гэжэ ТАСС-ай ба «Правдын» корреспондентнүүдтэ интервью үгэхэдөө Бангладешэй түсэблэлгын комиссиин түрүүлэгшын орлогшо Нурул Ислам мэдүүлээ.

1972 оной мартда премьер-министр Муджибур Рахманай Москва ошоходонь, тэрэниие Н. Ислам үдэшэлсөө һэн. Тиихэдээ Бангладештэ үнэн зүрхэнэй туһаламжа хүргэхэ һайн һайхан эрмэлзэлтэй байһан оршон байдалые тэрэ хангалтатайгаар тэмдэглээ.

Хэнэйшье мэдэһээр, экономическа харилсаа холбоон тухай Советскэ Союзай ниислэл хотодо баталагдаһан хэдэ хэдэн хэлсээнүүдтэ иимэ хани барисаанай мэдэрэл тодорхойлон харуулагдаа һэн гэжэ Нурул Ислам саашань хэлэбэ. Мүнөө эдэ хэлсээнүүд амжалтатайгаар дүүргэгдэнэ, харин зариманиинь дүүргэгдээд байна.

Ороноо түсэбэй ёһоор хүгжөөхэ асуудалда бидэ горитой удха шанар олгонобди гэжэ Н. Ислам онсолон тэмдэглэбэ. Манай түсэблэлгын комисси хадаа Советскэ Союзтай али бүхы талын харилсаануудые улам саашадань хүгжөөхэ хэрэгтэ онсо ехээр найдана.

ВАШИНГТОН

Никсонэй эльгээһэн бэшэг

ТАСС

Гэгээрэлэй талаар Холбоото Штадуудта тохёолдоһон байдал тухай бэшэг США-гай президент Р. Никсон конгрессто эльгээбэ.

Һургуулидахи һуралсалай гурим америкынхидэй «һанаа улам ехээр зобоохо байха» гэжэ президент мэдэрээ. Мүнөө болотор орон доторнь «ном уншажа һурадаггүй үхибүүд» бии. «Колледжнүүдтэ үхибүүдые һургалгын үнэ сэнгэй улам дээшэлжэ» байһан дээрэһээ олохон бүлэнэр бэрхэшээлдэ оронхой гээд энэ бэшэг соонь хэлэгдэнэ. Һургуулинуудта үхибүүдэй һураха үнэ сэнгэй тиимэ ехээр дээшэлһэн дээрэһээ һүүлшын жэлнүүдэй турша соо олохон бүлэнэр үхибүүдээ һургажа шадахагүй туйлда хүрэхэнь гэжэ Р. Никсон тэмдэглэнэ.

КАИР

Хэлсээ бэелүүлхэ түсэбтэ гар табигдаа

ТАСС

Египедэй, Израилиин сэрэгүүдые хоёр тээшэнь һалгаан бусааха тухай байгша оной январиин 18-най тогтоол бэелүүлхэ тодорхой түсэбтэ АРЕ-гэй генеральна штабай начальник Мухамед Абдель Гани Аль-Гамаси, Израилиин генеральна штабай начальник Д. Элазар Каир, Суэц хотонуудые холбоһон харгын 101-дэхи километртэ гар табяа.

Дүтын Зүүн зүгтэ байдаг ООН-ой онсо даабарита хүсэнүүдэй командалагша, генерал-лейтенант Э. Сийласвуо энэ документдэ мүн лэ гар табяа.

КАИР

Израилиин сэрэгүүдые бусаалга

ТАСС

Египедэй болон Израилиин сэрэгүүдые һалгаан бусааха тухай январиин 18-да баталагдаһан хэлсээн январиин 25-най хахад үдэр бэелүүлэгдэжэ эхилбэ.

Израилиин сэрэгүүдые бусаалга хоёр шатада бэелүүлэгдэхэ: каналай баруун бэеын эрьеһээ 28 үдэрэй турша соо — январиин 25-һаа февралиин 21 хүрэтэр, каналай зүүн бэеын эрьеһээ 12 үдэрэй турша соо — февралиин 22-һоо мартын 5 хүрэтэр гаргагдаха гэжэ Египедэй Араб Республикын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй генеральна штабай начальник генерал Аль-Гамаси январиин 24-дэ болоһон пресс-конференци дээрэ мэдүүлбэ. Израилиин сэрэгүүдэй орхижо ошоһон газарые түрүүшээр Нэгэдэмэл Нацинуудай Организациин онсо хүсэнүүд эзэлхэ, һүүлээрнь энэ газараа Египедэй сэрэгүүдтэ дамжуулан үгэхэ юм гэжэ генерал Аль-Гамаси мэдээсээ. Израилиин сэрэгүүдые гаргалгын хойноһоо ООН-ой патрульнууд хинаха байна. Эдэ патрульнууд Египедэй ба Израилиин хэлхеэ холбооной офицернүүдһээ бүридэнэ.

ПРАВДА БУРЯТИ[И]

Нэгэдэхи хуудаһан[д] КПСС-эй ЦК-да, СССР[-эй] Министрнүүдэй Сове[д]... ВЦСПС-тэ ба ВЛКСМ[-эй] ЦК-да. «Хүдөөгэй ажал[ша]дай мүрысөөе бүри ү[...] хэхэ» — түрүү бэшэг. [Бу]ряадай АССР-эй Верх[овно] Соведэй Президиумэй У[...] зууд. ТАСС-ай шухала [ма]териалнууд.

Хоёрдохи хуудаһан [...] дөө ажахын хүдэлмэри[шэ]шэдтэ зорюулагдана.

Гурбадахи хуудаһан[д] «Хүдэлмэришэд һурана» [...] Д. Бутухановай статья. [...] лын саана.

Дүрбэдэхи хуудаһан[д] Шог. Орон доторой бо[...] республикын һонин.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАМ[МА]

«Орбита» харуулна:

13.05 — Һүүлэй һон[ин]. 13.10 — Һурагшадта «Будильнигай» програм[ма]. 14.00 — «Киногоор аян[ша]лагшадай клуб» (үнгэтэ). 15.00 — «Советскэ Союз[да] алба хэнэб!» 16.00 — 16.[10] — Забһарлалга. 16.10 — «Уласхоорондын панорам[а]». 16.45 — Молдавиин ССР[-эй] искусствын мастернууд[ай] концерт. 17.30 — «Телегр[ам]ма» — уран һайханай филь[м] (үнгэтэ). 19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программ[а]. 19.30 — «Артлото» (үнгэтэ). 20.30 — Кубын по[...] дүүдэй шүлэгүүд. 21.00 — «Хатарай зал» (үнгэтэ). 21.30 — Хоккейгээр СССР[-эй] түрүү һуури эзэлх[ын] түлөө мүрысөөн. «Химик» (Воскресенск) — ЦСКА. 3-дахи үе. 22.30 — «Ижор[...]ский батальон» — уран һа[й]ханай фильм. 24.00 — «Вре[мя]» — мэдээсэлэй програм[ма].

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММ[А]

Улаан-Үдэ харуулна:

21.00 — «Горячие тр[о]пы» — уран һайханай филь[м]. 22.20 — Концерт.

САГАН УЛАРИЛ

Январиин 27-һоо 31 бо[ло]тор республикадамнай ү[...] тэйшэг байха. Январиин [27]—31-дэ зарим газарнууда[а] багаханаар саһан ороха. [...] руун тээһээ секундын 3—[...] метр хүсэтэйгөөр һалхи[лха]. Һүниндөө 30—35, үдэр[өө] 20—25, хойто аймагууда[а] һүниндөө 36—41, үдэр[өө] 24—29, январиин 29—31-[дэ] һүниндөө 26—31, үдэр[өө] 17—22 градус хүйтэн [бо]лохоор хүлеэгдэнэ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

Январиин 28-һаа февралиин 3 болотор

ПОНЕДЕЛЬНИК. ЯНВАРИИН 28.

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита» харуулна. 14.35 — Һүүлэй һонин. 14.45 — Кинопрограмма (үнгэтэ) 15.15 — Концерт. 15.50 — 16.00 — Забһарлалга. 16.00 — **Мэдээсэлэй программа. Нүхэр Л. И. Брежневэй Кубада айлшалха тухай.** 17.00 — Залуушуулай ба студентнэрэй Бүхэдэлхэйн X фестивальда хабаадаһан Кубын делегадуудай концерт (үнгэтэ). 18.05 — Документальна фильм.

Улаан-Үдэ харуулна. 18.15 — Дамжуулгын программа. 15.20 — А. П. Гайдарай түрэһөөр 70 жэлэй ойдо. 19.10 — Телевизионно һонин (буряадаар). 19.35 — Багашуулда — «Тик-Так үбгэжөөлэй онтохонууд» — «Приключение Кузи». 19.50 — Концерт. 22.25 — «Проект зохёолгоһоо — шэнэ гэртэ нүүжэ оротор» гэһэн дамжуулга. 21.00 — «Уласхоорондын шэнжэлэл». 21.20 — Телевизионно соносхолнууд. 21.25 — «Урданай жэлнүүдэй кинолентэнүүд» — «Партийна билет» — уран һайханай фильм. 22.55 — «Агуу ехэ мексиканец тухай» — уран зохёолой дамжуулга. 23.10 — «Хото өөр тухайгаа хөөрэнэ» — телевизионно документальна фильм.

«Орбита» харуулна. 24.00 — **«Мэдээсэлэй программа. Нүхэр Л. И. Брежневэй Кубада айлшалжа байһан тушаа».**

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА.

«Орбита» харуулна. 18.15 — Бүмбэгэтэй хоккейгээр «Советская Россия» газетын шанда хүртэхын түлөө уласхоорондын мүрысөөн. СССР-эй, Финляндиин суглуулагдамал командунуудай наадан (Хоёрдохи тайм). 19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 19.30 — А. Островский. «Таланты и поклонники» — фильм-зүжэг.

ВТОРНИК, ЯНВАРИИН 29.

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА.

«Орбита» харуулна. 14.35 — Һүүлэй һонин. 14.45 — Һурагшадта — «Түүдэг». 15.15 — Концерт. 15.50 — 16.00 — Забһарлалга. **16.00 — Мэдээсэлэй программа. Нүхэр Л. И. Брежневэй Кубада айлшалжа байһан тушаа.** 17.00 — Концерт. **Улаан-Үдэ харуулна.** 17.15 — Һурагшадта — «Горн». 17.50 — «Уран зохёолой альманах». 18.30 — Телепанорама.

«Орбита» харуулна. 19.00 — Мэдээсэлэй программа. Нүхэр Л. И. Брежневэй Кубада айлшалжа байһан тушаа.

Улаан-Үдэ харуулна. 20.00 — «Мүрысөөн — олонинтын үүсхэл» 20.40 — «Хүн ба хуули». 21.20 — «Уласхоорондын шэнжэлэл» (буряадаар). 21.40 — Телевизионно соносхолнууд. 21.45 — «Сэнхир экранда түрүүшынхиёэ» — «Человек с другой стороны» — уран һайханай фильм. 23.25 — «Хүгжэмэй инструментнүүд тухай хөөрэнэбди».

«Орбита» харуулна. 24.00 — Мэдээсэлэй программа. Нүхэр Л. И. Брежневэй Кубада айлшалжа байһан тушаа.

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА.

«Орбита» харуулна. 20.00 — Хүгжэмтэ эстафетэ. — «Нүхэр дуун» (үнгэтэ).

СРЕДА, ЯНВАРИИН 30.

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита» харуулна. 14.35 — Һүүлэй һонин. 14.45 — Һурагшадта — «СССР-эй АН-эй вице-президент М. А. Лаврентьевтэй «Орлёнок» телестудиин юнкорнуудай уулзалга». 15.30 — «Пальмас ба Каньяс» гэжэ Кубын ансамблиин концерт. 15.50 — 16.00 — Забһарлалга. **16.00 — Мэдээсэлэй программа. Нүхэр Л. И. Брежневэй Кубада айлшалжа байһан тушаа.** 17.00 — Фигурна һолжоролгоор Европын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн (үнгэтэ). Хоёр хоёроороо һолжоролго. Уялгата программа. Загребһаа дамжуулга. **19.00 — Мэдээсэлэй программа. Нүхэр Л. И. Брежневэй Кубада айлшалжа байһан тушаа.** 20.00 — Концерт. 20.15 — Барилдаагаар СССР-эй, США-гай суглуулагдамал командунуудай уласхоорондын уулзалга. 21.05 — А. Чехов. «Сценки» — уран һайханай телевизионно фильм түрүүшынхиеэ харуулагдаха. 21.50 — 22.00 — Забһарлалга. 22.00 — Фигурна һолжоролгоор Европын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн (үнгэтэ). Хоёр хоёроороо һолжоролго. Уялгата программа Загребһаа дамжуулга. 24.00 — **Мэдээсэлэй программа. Нүхэр Л. И. Брежневэй Кубада айлшалжа байһан тушаа.**

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ харуулна. 20.00 — Телевизионно һонин. 20.20 — «Дэлхэйн бүхы алтан» — гэһэн дамжуулга. 20.50 — «Игрок» — уран һайханай фильм.

ЧЕТВЕРГ, ЯНВАРИИН 31.

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита» харуулна. 14.35 — Һүүлэй һонин. 14.45 — Үхибүүдтэ — «Зураг бүхэндэ наран» (үнгэтэ). 15.00 — «Олон түмэнэй ленинскэ университет». «Продукциин шанарые һайжаруулха арганууд». 15.30 — «Кубын зураглалнууд» — документальна фильм. 15.50 — 16.00 — Забһарлалга. 16.00 — **Мэдээсэлэй программа. Нүхэр Л. И. Брежневэй Кубада айлшалжа байһан тушаа.** 17.00 — Фигурна һолжоролгоор Европын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн (үнгэтэ). Хоёр хоёроороо һолжоролго. Өөрын дуранай программа. Загребһаа дамжуулга. **19.00 — Мэдээсэлэй программа. Нүхэр Л. И. Брежневэй Кубада айлшалжа байһан тушаа.** 20.00 — Д. Кабалевский, Р. Гамзатовай шүлэгүүдээр зохёогдоһон романснууд (үнгэтэ). 20.20 — «Ходол илалта тээшэ» — документальна фильм түрүүшынхеэ харуулагдаха. 20.40 — «Приключение Мегра в отпуске» (үнгэтэ) — телевизионно уран һайханай фильм түрүүшынхеэ харуулагдаха. 21.50 — 22.00 — Забһарлалга. 22.00 — Фигурна һолжоролгоор Европын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн (үнгэтэ). Хоёр хоёроороо һолжоролго, Өөрын дуранай программа. Загребһаа дамжуулга. **24.00 — Мэдээсэлэй программа. Нүхэр Л. И. Брежневэй Кубада айлшалжа байһан тушаа.**

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ харуулна. 20.00 — Телевизионно һонин. 20.20 — «Үхибүүн хүгжэмдэ һурана» — түрэлхидтэ зорюулагдаһан дамжуулга. 20.55 — «Щит и меч» — уран һайханай фильм (1-дэхи сери). 22.15 — Буряадай телевидениин ба радиогой арадай инструментнүүдэй оркестрэй концерт.

ПЯТНИЦА, ФЕВРАЛИИН 1.

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА.

«Орбита» харуулна. 14.35 Һүүлэй һонин. 14.45 — Һурагшадта — «Ханинарта — бэлэгүүд» гэһэн дамжуулга. 15.15 — «Дэлхэйн арадуудай оюун бэлиг» — Кубын искусство» (үнгэтэ). 15.50 — 16.00 Забһарлалга. **16.00 — Мэдээсэлэй программа. Нүхэр Л. И. Брежневэй Кубада айлшалжа байһан тушаа.** 17.00 — Үнгэтэ телевидени. Спортын программа. 1. Фигурна һолжоролгоор эрэшүүлэй дунда Европын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн. Өөрын дуранай программа. Загребһаа дамжуулга. 2. Хоккейгээр СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн. «Крылья Советов» — «Трактор» (Челябинск). 3-дахи үе. **19.00 — Мэдээсэлэй программа. Нүхэр Л. И. Брежневэй Кубада айлшалжа байһан тушаа.** 20.00 — Документальна фильмүүдэй программа. 20.30 — И. Штраус. «Цыганский барон» — Прагын хүгжэмтэ театрай табиһан зүжэг түрүүшынхиеэ харуулагдаха. 21.50 — Забһарлалга. 22.00 — «Владимирска областиин үгтамжын түсэб». КПСС-эй Владимирска обкомой нэгэдэхи секретарь М. А. Пономарев дамжуулгада хабаадалсаха. 22.45 — Фигурна һолжоролгоор эрэшүүлэй дунда Европын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн (үнгэтэ). Өөрын дуранай программа. Загребһаа дамжуулга. **24.00 — Мэдээсэлэй программа. Нүхэр Л. И. Брежневэй Кубада айлшалжа байһан тушаа.**

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА.

Улаан-Үдэ харуулна. 20.00 — Телевизионно һонин 20.20 — «Щит и меч» — уран һайханай фильм (2-дохи сери).

СУББОТО, ФЕВРАЛИИН 2.

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА.

«Орбита» харуулна. 13.05 — Һүүлэй һонин. 13.10 — Үхибүүдтэ — «Ерыш, онтохон» (үнгэтэ). 13.40 — «Элүүр энхэ байдалай» программын почто». 14.10 — Фигурна һолжоролгоор Европын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн (үнгэтэ). Спортивна хатар. Загребһаа дамжуулга. 15.50 — 16.00 — Забһарлалга. **16.00 — Мэдээсэлэй программа. Нүхэр Л. И. Брежневэй Кубада айлшалжа байһан тушаа.** 17.00 — «Инженер» — фильм-зүжэг түрүүшынхеэ харуулагдаха. **19.00 — Мэдээсэлэй программа. Нүхэр Л. И. Брежневэй Кубада айлшалжа байһан тушаа.** 20.00 — «Очевидное — невероятное» — эрдэм мэдэхэ, ойлгохо программа. 21.00 — «Мүнөөнэй хүгжэм». 21.30 — 21.40 — Забһарлалга. 21.40 — «Манһаа өөдөө гансал огторгой». Советскэ Союзай Герой В. П. Чкаловай түрэһөөр 70 жэлэй ойдо. 22.00 — Кубын артистнарай концерт (үнгэтэ). 22.40 — «Экранда — кинокомеди» — «Воздушный извозчик» — уран һайханай фильм. 24.00 — **Мэдээсэлэй программа. Нүхэр Л. И. Брежневэй Кубада айлшалжа байһан тушаа.**

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ харуулна. 20.00 — «Щит и меч» — Уран һайханай фильм (3-дахи сери). 21.20 — Концерт.

ВОСКРЕСЕНИ, ФЕВРАЛИИН 3.

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА.

«Орбита» харуулна. 13.05 — Һүүлэй һонин. 13.10 — Һурагшадта — «Будильник» (үнгэтэ). 13.40 — «Советскэ Союзда алба хэнэб!» 14.40 — «Киногоор аяншалагшадай клуб» (үнгэтэ). 15.50 — 16.00 — Забһарлалга. **16.00 — Мэдээсэлэй программа. Нүхэр Л. И. Брежневэй Кубада айлшалжа байһан тушаа.** 17.00 — «Хүгжэмтэ киоск». 17.30 — Уласхоорондын панорама. 18.00 — Фигурна һолжоролгоор эхэнэрнүүдэй дунда Европын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн (үнгэтэ). Өөрын дуранай программа. Загребһаа дамжуулга. **19.00 — Мэдээсэлэй программа. Нүхэр Л. И. Брежневэй Кубада айлшалжа байһан тушаа.** 20.00 — Концерт. 20.15 — «Кино болгогдоһон уран зохёол». «Два капитана» — уран һайханай фильм (үнгэтэ). 21.50 — 22.00 — Забһарлалга. 22.00 — Фигурна һолжоролгоор Европын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн (үнгэтэ). Харуулалгын һолжоролго. **24.00 — Мэдээсэлэй программа. Нүхэр Л. И. Брежневэй Кубада айлшалжа байһан тушаа.** 01.00 — Фигурна һолжоролгоор Европын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн (үнгэтэ). Харуулалгын һолжоролго. Загребһаа дамжуулга.

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ харуулна. «Щит и меч» — уран һайханай фильм. (4-дэхи сери). 21.10 — Концерт.

Редакторай орлогшо **М. Н. НИМАЕВ.**

□ «БУРЯАД ҮНЭН» □ 1974 оной январиин 27. □ 4-дэхи хуудаһан □ Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торгсали Совета Министров БурАССР □ Н-01336. Заказ № 0044[...]